

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

Vauvakirjan sisältö,
visuaalinen ilme ja taitto

Anni Repo

Opinnäytetyö
Toukokuu 2012

Tiivistelmä

POHJOIS-KARJALAN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Toukokuu 2012

Muotoilun koulutusohjelma

Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
p. 050 3116317

Tekijä

Anni Repo

Nimeke

Ensimmäiset muistot sinusta
- vauvakirjan sisältö, visuaalinen
ilme ja taitto

Kieli

Suomi

Sivuja 39

Liitteet 5

Liitesivumäärä 6

Hakusanat

Graafinen suunnittelu

Ulkoasun suunnittelu

Vauvakirja

Kuvitus

Taitto

Ensimmäiset muistot sinusta on muistokirja, johon kirjataan pienen lapsen elämän alkuvaiheet. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella vauvakirja alusta loppuun. Työssä tutustuttiin vauvakirjoihin ilmiönä, ja sen merkityksiin käyttäjilleen. Ilmiöön perehdyttiin tekijän oman pohdinnan sekä suullisten ja kirjallisten lähteiden kautta. Ilmiön ymmärryksen pohjalta syntyi kirjan sisältö, jonka jälkeen suunniteltiin visuaalinen ilme ja viimeisteltiin taitto.

Motivoivana tekijänä kirjan suunnittelulle toimi tekijän omat visuaaliset tavoitteet sekä halu kokea painotuotteen kokonaisvaltainen suunnittelu. Vauvakirjalla on tuotteena oma luonne eikä vastaavaa kirjaa ehkä pääsisi suunnittelemaan työelämässä. Valmis kirja on tekijänsä näköinen ja toimii tulevaisuudessa referenssinä ammatillisesta osaamisesta.

Abstract

NORTH KARELIA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

THESIS

May 2012

Degree programme in Design

Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
tel. +358 05 3116317

Author

Anni Repo

Title

First memories of you
- Text, visual look and
layout for a baby book

Language

Finnish

Pages 39

Appendices 5

Pages of appendices 6

Keywords

Graphic design

Visual design

Baby book

Illustration

Layout

First memories of you is a memory book which gives you an opportunity to write down the first important steps in your child's life. The goal for this thesis was to design a baby book from scratch into a finished product. The project included getting to know baby books as a phenomenon and understanding its meaning to the users. The phenomenon was examined through literary and verbal sources, as well as the author's own reflections on the matter. The content of the book was planned based on these reflections, after which the visual look was designed and the layout finalized.

The motivating factors for the design were the author's own visual ambitions as well as the desire to experience a holistic way of designing a product. A baby book has its own nature as a product and there might never come a chance to design a similar product. The finished book resembles its author and it can be used as a professional reference in the future.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	4
Abstract	5
1. Johdanto	6
2. Lähtökohdat	8
3. Vauvakirja tuotteena ja ilmiönä	10
4. Suunnitteluprosessi	14
4.1. Ulkoasun suunnittelu	16
4.2. Tyylivaikutteet	18
4.3. Värit	22
4.4. Sisällön koostaminen	26
4.5. Taittopohja ja visuaaliset elementit	28
4.6. Kuvitus	32
5. Pohdinta	36
Lähteet	38

Liitteet

1. Opinnäytetyön kannet.
2. Vertailu ensimmäisen taittoversion ja lopullisen taiton välillä.
- 3a. Aukeama ensimmäisestä taittoversiosta.
- 3b. Aukeama lopullisesta taitosta (ks. liite 3a).
4. Aukeama opinnäytetyön taitosta.
5. Sukupuu opinnäytetyön taitosta.

1. Johdanto

Sanotaan, että huono suunnittelu näkyy ja hyvää suunnittelua ei huomaa. Muun muotoilun ohella myös graafisen suunnittelun tuotteiden suuri määrä on nykyaikana arkipäivää. Ihmiset turtuvat valtavasta visuaalisesta tarjonnasta ja moni huomionarvoinen asia livahtaa ohi aivan huomaamatta. Graafikkona olen työni puolesta päivittäin kosketuksissa usean median kanssa ja ammattitaidon karttuessa kiinnittyy huomio yhä enemmän myös onnistuneisiin suunnittelun tuotteisiin. On silti tuotteita, jotka muotoilun laadusta riippumatta unohdetaan silloin kun ei niitä tarvita. Graafisen suunnittelun ja arkielämän kannalta vauvakirja on yksi niistä tuotteista, joiden olemassaoloa ei usein ajatella. Kirjan aihepiiri sitoo sen tiiviisti tiettyyn elämäntilanteeseen ja muutoin sen pariin palataan harvakseltaan. Vauvakirjalla tarkoitetaan tässä yhteydessä muistokirjaa, johon vanhemmat kirjaavat muistiinpanoja pienokaisensa lapsuusajalta. Myös omat vanhempani ovat täyttäneet vastaavaa kirjaa minun elämäni alkuvaiheista.

Vauva-ajan muistokirjoista on kiertoteitse tullut minulle ajankohtainen asia viime vuosina ystäväni saadessa lapsia. Monille, erityisesti ensimmäisen lapsensa saaville vanhemmille muistojen tallentaminen on tärkeää. Vauvakirja on tallennukseen usein käytetty formaatti. Vauvakirjat herättivät kiinnostukseni graafisen suunnittelun tuotteena ja keväällä 2011 valitsin muistokirjan suunnittelun opinnäytetyöni aiheeksi.

Halusin toteuttaa toiminnallisen opinnäytetyön, sekä mahdollisesti suunnitella tuotteen

kokonaisvaltaisesti alusta loppuun. Vauvakirjan konsepti mahdollisti tavoitteen saavuttamisen opinnäytetyön aikaraameissa. Tekstisisältö on suppea, joten materiaalin kokoaminen onnistuu kokemattomalta sisällöntuottajalta. Vauvakirjalla on myös selkeä käyttäjäkunta ja tarkoitus tuotteena. Nämä seikat helpottivat kokonaisuuden rakentamista. Tyyllillisesti vauvakirja tarjosi mahdollisuuden leikittelyyn, sekä omien visuaalisten mieltymysten toteuttamiseen. Lisää motivaatiota toi vauvakirjojen harvinaisuus työelämässä. Vastaavaa tuotetta ei luultavasti moni pääse suunnittelemaan.

Omista kiinnostuksen kohteista syntynyt aihevalinta tarkoitti kohdallani alusta saakka opinnäytetyöprosessia ilman ulkopuolista toimeksiantajaa. Työn etenemistä ja lopputulosta ohjasivat pitkälti henkilökohtaiset tavoitteet ja visuaaliset pyrkimykset. Jotta työllä olisi pohja oikeita kirjamarkkinoita ajatellen, pyrin suunnitteluprosessin osana ymmärtämään vauvakirjoja ilmiönä ja kartoittamaan mielipiteitä olemassaolevista kirjoista. Tämä tapahtui tutustumalla kirjakauppojen valikoimiin, sekä aiemmin julkaistuihin kirjoihin. Otin myös yhteyttä kustantajiin, sekä kokosin vauvakirjojen käyttäjien mielipiteitä toimivasta vauvakirjasta.

Lopullisena tavoitteena prosessissa oli valmis vauvakirja, jonka sisältö, taitto ja kuvitukset ovat omaa käsialaani. Valmiin kirjan varalle ei sinällään työn aikana ollut vielä suunnitelmia, mutta sitä tehdessä on ajateltu myös potentiaalisia ostajia.

2. Lähtökohdat

Lähtökohtana työssä oli painotuotteen kokonaisvaltainen suunnitteluprosessi ja valmis tuote, tässä tapauksessa vauvakirja. Jotta tuote voitiin suunnitella toimivaksi, oli myös tärkeää ymmärtää sen luonne ja konsepti. Luonteella tarkoitetaan vauvakirjaa ilmiönä. Prosessissa haluttiin tuoda tyyllisesti jotakin uutta ennestään melko perinteiseen tuoteryhmään. Pyrkimyksenä oli tarjota vauvakirjaa täyttäjälle potentiaaliselle asiakkaalle mielenkiintoinen pohja oman tarinan muistiinpanovälineenä ja inspiroida tätä ahkeraan tietojen kirjaamiseen.

Viitekehys

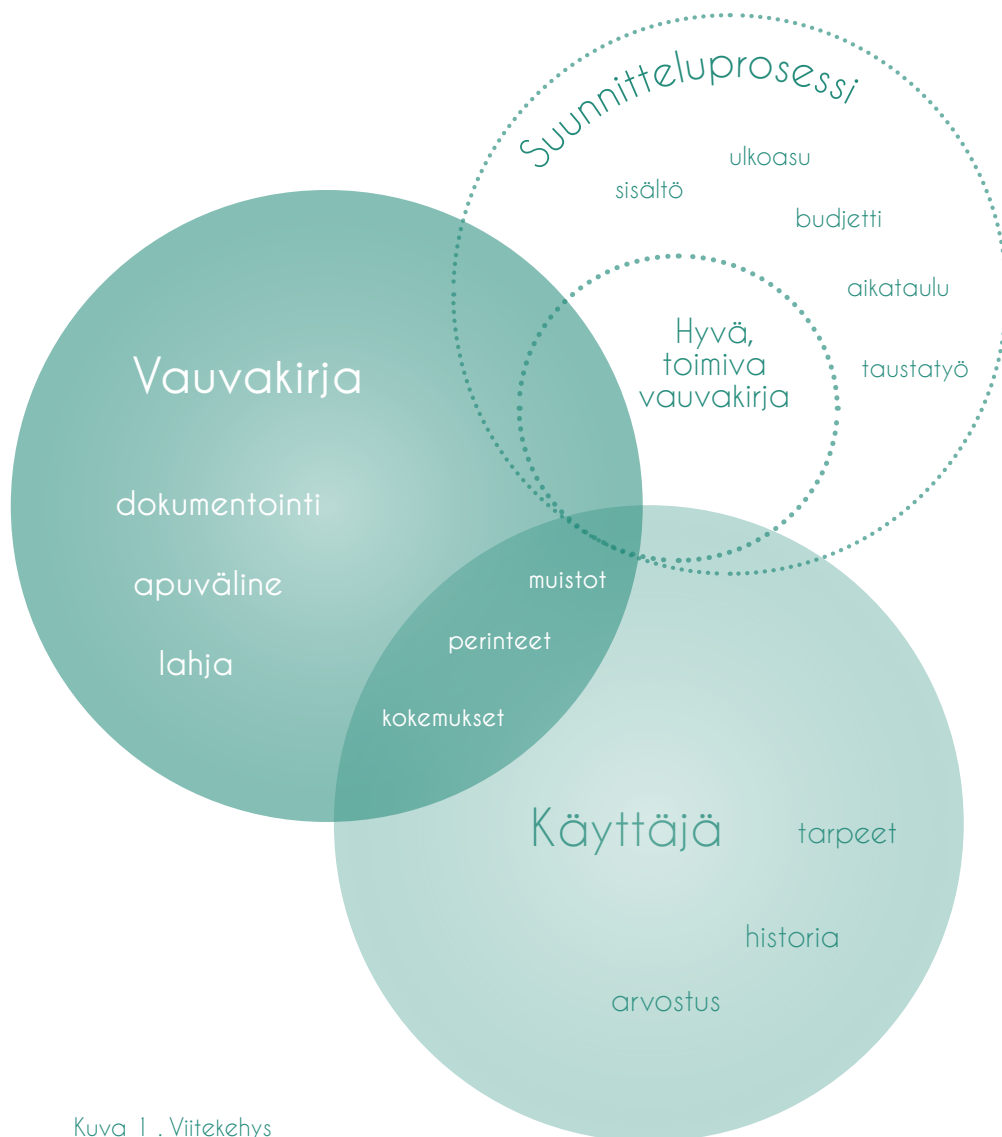
Työn viitekehukseen kuuluvat vauvakirja graafisen suunnittelun tuotteena, sekä prosessin osat alueet kyseisen tuotteen suunnittelussa (Kuva 1). Jotta lopputulos ei kuvaisi ainoastaan henkilökohtaisia mielipiteitäni aiheesta, on viitekehukseen poimittu mukaan käyttäjän näkökulma, sekä asiantuntijälähteet. Käyttäjä tai kuluttaja on tässä tapauksessa henkilö jolla on tarve vauvakirjalle. Asiantuntija lähteitä ovat kirjakauppojen, sekä kustantajan edustajat.

Vauvakirjojen käyttäjien mielipiteiden kartoitus toi omien pohdintojeni lisäksi esille arvokkaita mielipiteitä hyvästä tuotteesta. Nuo mielipiteet ohjasivat osaltaan visuaalisia valintoja suunnitteluprosessin eri vaiheissa ja auttoivat hahmottamaan ilmiötä. Samalla tapaa tuotteen luonteen hahmotusta tuki asiantuntijapalaute. Opinnäytetyöprosessi alkoi ilmiön pohdinnalla ja sen pohjalta käynnistyi suunnitteluprosessi, joka eteni sisällöntuotannon ja ulkoasun suunnittelun kautta taittoon ja lopulta valmiiksi kirjaksi.

Toiminta-asetelma

Ensimmäiseksi pohdittiin vauvakirjan konseptia ja asioita joita tulisi sisällyttää tuotteen suunnitteluun. Jotta opinnäytetyö ei nojaisi ainoastaan omiin mielipiteisiin ja tulkintoihini, sisällytin pohdintaan vauvakirjan käyttäjien mielipiteitä aiheesta, sekä myynti- ja kustannustahojen näkökulman. Jälkimmäisten kohdalla tiedonhankinta tapahtui ottamalla yhteyttä suuriin kustantamoihin, sekä suomessa toimiviin kirjakauppoihin. Vauvakirjan käyttäjien mielipiteiden kerääminen tapahtui etsimällä vastaajia tuttavapiiristä ja internetin välityksellä. Hain opinnäytetyöni aiheesta kiinnostuneita vastaajia vauva- ja perheaiheisilta keskustelupalstoilta, sekä hieman myöhemmin käymällä läpi lapsiaiheisia blogeja. Lähetin blogien ylläpitäjille pyynnön jakaa mielipiteensä aiheesta.

Mielipiteiden kerääminen tapahtui vapaamuotoisena viestittelynä sähköpostitse. Käytössä ei ollut tarkkaan rajattua kyselylomaketta, vaan kirjojen käyttäjiä pyydettiin kertomaan ajatuksiaan vauvakirjan merkityksistä heidän arjessaan, sekä mietteitä kirjoihin heidän mielestään sopivista visuaalisista seikoista, kuten väreistä. Palaute oli positiivista ja vastauksia saatiin yhteensä 30. Käyttäjien vastauksia on käytetty tukena suunnittelun visuaalisissa valinnoissa ja sisältöä koostettaessa. Vastaukset auttoivat myös ymmärtämään vauvakirjaa monitahoisena tuotteena, jolla on käyttäjälleen tärkeitä merkityksiä. Kauppoja ja kustantamoita pyysin kuvailemaan vauvakirjan luonnetta myyntituotteena, sekä kertomaan kirjan valmistamisessa huomioon otettavia seikkoja.

Kuva 1 . Viitekehys

Käyttäjä- ja asiantuntijanäkökulmien lisäksi tarvittiin kirjan suunnittelussa vertailukohtaksi opinnäytetyön lopputulosta vastaavia julkaisuja. Markkinoilla oleviin ja ajallisesti vanhempiin vauvakirjoihin tutustuminen antoi tuntumaa vauvakirjojen rakenteeseen ja sisältöön. Aineistona käytettyjä kirjoja haettiin oman perheen ja tuttavapiirin kautta, sekä kirjakaupasta. Joensuulaisen kauppakeskus Iso Myyn Suomalaisesta kirjakaupasta annettiin lupa käydä tutustumassa vauvakirjavalikoimaansa paikanpäällä kesällä 2011. Kaiken kaikkiaan tiedonhakuja varten käytiin läpi 19 eri teosta, joista vanhin on julkaistu 1940-luvulla ja tuoreimmat vuonna 2011.

Teoksiin tutustuminen auttoi suuresti oman kirjan sisällön tuottamisessa, sekä visuaalisten valintojen tekemisessä. Alun pohdintojen jälkeen siirryttiin vähitellen opinnäytetyön toiminnallisen osuuden pariin aloittaen sisällön rakentamisesta. Seuraavaksi siirryin taittopohjaan ja siitä yhä pienempiin yksityiskohtiin. Vauvakirjojen ymmärtäminen ilmiönä oli apuna toiminnallisessa osuudessa. Tuon ymmärryksen avulla pyrin suunnitteluvaiheessa vastaamaan potentiaalisen ostajan vaatimukseen, sekä luomaan itseni lisäksi myös suuremmalle yleisölle toimivan tuotteen.

3. Vauvakirja tuotteena ja ilmiönä

Vauvakirjojen erilaisia tehtäviä ja merkityksiä on opinnäytetyössä pohdittu tekijän henkilökohtaisten kokemusten, sekä edellisessä kappaleessa esitettyjen aineistolähteiden kautta. Pohdintojen ja vastausten perusteella tehtiin yhteenveto vauvakirjan luonteesta. Kuvassa 2 on nähtävissä yksi tapa jäsentää kyseisen tuotteen monitahoisia merkityksiä ja käyttötapoja. Vauvakirja ei siis ole yksi kirja muiden joukossa, vaan siihen latautuu jokaisen käyttäjän henkilökohtaisia odotuksia ja tunteita. Yksikään tuote ei siis ole lopulta samanlainen, vaan kirjalle rakentuu ajan kanssa kuva käyttäjän elämästä.

Vauvakirja on parhaimmillaan tuote, joka edustaa niin käytäntöä kuin tunnetta. Dokumentointivälineenä siihen tallennetaan tärkeitä hetkiä ja konkreettinen kirja tuntuu arvokkaalle, sekä henkilökohtaiselle käsikirjoitetuine teksteineen. Muistojen kirjaaminen talteen osoittaa vanhemmalta arvostusta lasta kohtaan. Kirja toimii apuvälineenä pienien arkiseikkojen muistamisessa ja on tapa jatkaa perinnettä sukupolvelta toiselle. Muistiinpanojen tutkiminen tarjoaa mahdollisuuden yhteiseen aikaan vanhemman ja lapsen välillä vauva-aikaa muistellessa. Monelle vanhemmalle myös oma vauvakirja on miellyttävää luettavaa ja sen tietoja on mukava verrata oman lapsen kehitykseen etsimällä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Näistä pienistä huomioista voi nähdä kuinka tavat ovat sukupolvien välillä muuttuneet. Lapsuusaikana ahkerasti täytetty kirja on henkilökohtainen lahja lapselle tämän aikuistuesssa ja sen rikkaus on tarinoissa. Muistojen yhdessä jakamisen lisäksi kirja voi olla avuksi myös mikäli vanhemmille sattuu jotain. Lapsen elämän alkutaipale ei jää unohduksiin vaan tarina voi jatkua kirjan kautta.

Kustannus ja myynti

Tiedon hankinta opinnäytetyöprosessin alussa osui kesäkuukausille, mistä johtuen vastausten saaminen oli hankalaa, mutta lopulta saatu palaute kuitenkin positiivista. Kirjojen valmistajan näkökulman opinnäytetyöhön tarjosi kustannusosakeyhtiö Otavan lastenkirjapääällikkö Heli Hottinen-Puukko. Hänen jäljittämiensä tietojen mukaan yhtiön julkaisemista vauvakirjoista ensimmäisiä oli englanninkielisestä alkuperäisteoksesta käännetty *Lapsuuden muistoja*¹. Nykyisessä valikoimassa (elokuu 2011) on muun muassa Mauri Kunnaksen *Vauvakirja*. Julkaistavien kirjojen ideaa kehitellään yhdessä tekijöiden kanssa ja toimitettavat kirjat kootaan tapauskohtaisin menetelmin. Muistokirjojen painosmäärät lähtevät noin 2000 kappaleesta lisäpainoksia otetaan menekin mukaan.

Vauvakirjavalikoimassa panostetaan pitkäaikaisiin suosikkeihin ja uusia tehdään tarpeen mukaan. Jokaisen tuotteen tulee erottua muista vastaavista tuotteista. Jokaisella kirjalla on oma luonne ja erityisesti kuvituksilla on suuri merkitys tuotteita hankittaessa. Hottinen-Puukko näkee että tuotteen ostajien maku vaihtelee, mutta valikoimasta haetaan omannäköistä kirjaa ja esimerkiksi vahvat lasten brandit ovat suosittuja. Kirjat myös muuttuvat ajan ilmiöiden mukaan. Internetin vauvakirja-palveluita hän pitää hyvänä ilmiönä. Palveluiden kautta muistoja voi jakaa kauempana asuvien läheisten kanssa. Painettu vauvakirja taas on konkreettinen muisto, jolla on toisenlainen tarkkaan rajattu sisältö ja merkitys internetin palveluihin nähden.

¹ 1981, Toim. Peter Cope, suom. Kaarina Helakisa ja Panu Pekkanen, kuvitus Henriette Willebeek le Mair.

Kuva 2. Vauvakirjan luonteen eri puolia.

Myyntitahon näkökulmaa saatiin kirjakauppojen kautta. Kantansa aiheesta kertoivat Adlibriksen Taru Leino, Akateemisen kirjakaupan lastenosaston osastovastaava Riitta Kähkönen, sekä Kirjatorin, Kauppakeskus Sellon liikkeen myymälävastaava Asta Nordman. Suomalainen Kirjakauppa puolestaan antoi luvan tutustua valikoimaansa paikan päällä kauppakeskus Iso Myyn toimipisteessä. Kirjakaupoissa vauvakirjojen hintahaarukka on noin 7-35 euroa. Useimmat kirjat sijoittuvat omien huomioideni mukaan suurin piirtein 15-30 euron välille. Myös vauvakirjojen käyttäjien mielipiteet kyseiselle tuotteelle sopivasta hinnasta osuivat hyvin tuohon haarukkaan. Osa käyttäjistä oli tosin valmiita maksamaan jopa 50 euroa omia

tarpeita täydellisesti vastaavasta kirjasta. Kaupat eivät voineet kertoa vauvakirjojen vuosittaisia myyntilukuja. Akateemisesta kirjakaupasta kuitenkin annettiin esimerkki kuvaamaan myyntiä. Liikkeen noin parinkymmenen nimikkeen yhteinen myynti yltää vuodessa samalle tasolle kaikkien seitsemän Harry Potter -kirjan kanssa. Tuote ei ole altis sesonkien vaihteluille. Vauvakirjojen myynnin nähdään pysyvän tasaisena juuri tuotteen perinteisen luonteen vuoksi. Kähkönen ei usko myynnin hiippuvan internetin vastaavien palveluiden vuoksi, sillä kirja on yksi tapa tallentaa fyysisiä muistoja ja tavaroita. Kirja itsessään on kätevä esine myös lapsen itsensä selattavaksi.

Liikkeiden suosituimpiin vauvakirjoihin lukeutuu niin klassikoita, kuin tunnettuja hahmoja kantavia uutuustuotteita. *Kulta-aika lapsuuden* on usealle kuluttajalle tuttu omasta lapsuudesta ja nostalgialla on osuutensa kirjan valinnassa. Lähes kaikki ovat tutustuneet myös Mauri Kunnaksen lastenkirjoihin, joten Kunnaksen kuvittaman *Vauvakirjan* suosio ei varmasti ole tullut kauvoille yllätyksenä. Kirjoissa käytetyt tunnetut hahmot, kuten Nalle Puh, ovat itsessään klassikoita, jotka ovat jo ennen vauvakirjan tekemistä varmistaneet asemansa. Hetkellisten trendihahmojen ei kirjakauppojen edustajien mukaan uskota kestävän vauvakirjamarkkinoilla pitkään.

Adlibris ei verkkokauppana pääse lähelle kuluttajan ostopäätöksen tekoprosessia, toisin kuin kivijalkaliikkeet, joilla on parempi käsitys vauvakirjan hankinnasta. Kirjalla onkin perinteisten kirjakauppojen edustajien, Nordmanin ja Kähkösen kokemuksen mukaan oma luonteensa myytävänä tuotteena. Kähkönen kertoo tarkkaan harkituista ostopäätöksistä. Heräteostoksia ei juurikaan tehdä. Usein vanhemmilla on kuva halutusta tuotteesta, jonka etsimiseen ollaan valmiita uhraamaan aikaa. Hinnalla ei tällöin ole suurta merkitystä. Vauvakirjoja ei myöskään mainosteta vaan asiakkaat tietävät mistä tuotteet löytää. Kähkönen uskoo tunteiden olevan vahvasti mukana tuotetta ostaessa. Nostalgia on ilmiönä vahva ja vuosikymmenten kokemus myyntityössä on antanut selvän kuvan kulloisenkin sukupolven vanhempien taipumuksesta

suosia omassa lapsuudessa tärkeiksi muodostuneita kirjoja. Elämykset pyritään siirtämään myös omille lapsille.

Käyttäjien mielipiteet

Vauvakirjan käyttäjien vastaukset valottivat prosessin alussa vauvakirjoihin asennoitumista ja vahvistivat omien pohdintojen tuloksia. On olemassa vanhempia jotka syystä tai toisesta eivät täytä vauvakirjoja, mutta opinnäytetyön viitekehyksen puitteissa keskityin kartoittamaan mielipiteitä vauvakirjaa täyttäneiltä tai sen täyttämistä positiivisena asiana pitäviltä henkilöiltä. Mielipiteensä antoi 30 vastaajaa, jotka kaikki olivat naisia. Tämä johtuu osittain siitä että naiset yleensä tuntuvat täyttävän enimmäns osan vauvakirjojen vastauksista. Myös lähteiden hankinnassa käytetyt tavat suosivat tahattomasti naisvastaajien löytymistä. Koska kyseessä ei ole tieteellinen tutkimus vaan suuntaa antavien mielipiteiden kerääminen, ei otannan sukupuolijakaumalla ollut merkitystä. Mielipiteiden perusteella ei suoraan valittu toiminnallisen osuuden graafisia elementtejä, vaan henkilökohtaiset tulkinnat vastauksista auttoivat kirjan tunnelman ja sisällön rakentamisessa.

Käyttäjää haettiin eri tavoin. Lasta odottavat, sekä lapsen opinnäytetyötäni edeltävinä vuosina saaneet tuttavat kertoivat tuntemuksiaan, sekä autoivat uusien kontaktien luomisessa.

Ennalta tuntemattomat vastaajat kerättiin internetin keskusteluforumeilta sekä lähestymällä lapsiaiheisten blogien kirjoittajia. Vastaanotto oli positiivinen ja lähes kaikki reagoivat yhteydenottooni. Mukana oli myös jokunen lapseton vastaaja.

Mielipiteet vauvakirjojen ulkoasua ja tekstisisältöä koskien vaihtelivat juuri niin paljon kuin odottaa saattoi. Ajatukset kirjan merkityksestä ja tunnesisällöstä olivat jotakuinkin samoilla linjoilla omien pohdintojen kanssa. Näitä vauvakirjan eri ominaisuuksia selvitettiin aiemmin tekstissä. Pyysin käyttäjiä kertomaan omaan tarpeeseensa parhaiten sopivasta vauvakirjasta. Eniten tunnuttiin kaipaavan selkeää, tilavaa kirjaa, jonka aihepiirit etenevät kronologisessa järjestyksessä. Looginen etenemisjärjestys auttaa kirjaa täyttäessä. Kirjan toivottiin kasvavan lapsen mukana, helposti muokattavana vapaana kokonaisuutena. Monille tärkein sisältö keskittyy nimenomaan vauva-ajan kuvaamiseen, koko lapsuuden tallentamisen sijasta.

Tekstille ja omille kuville tulisi jättää runsaasti tilaa ja valmiin kuvituksen roolista toivottiin aiheetta tukevaa, muttei liian hallitsevaa. Aiheisiin johdattelevat otsikot koettiin positiivisena, mutta täyttäjälle tulee jäädä vapaus ilmaista itseään omin sanoin, ilman liian tarkkojen otsikoiden tuputtamista. Ilmeeltä toivottiin reippautta, iloisuutta ja ajattomuutta. Kokonaisuudessaan haussa oli kaunis ja sisällöllisesti kattava tuote.

Kirjan valitsee ja ostaa useimmiten lapsen vanhempi. Lahjana annetun kirjan ostaa tyypillisesti lapsen kummi tai isovanhempi. Yleensä vanhemmat valitsevat myös lahjaksi saatavan kirjan, joten valinnan voi päätellä olevan tärkeä.

Vastaajille vauvakirja on tärkeä dokumentointiväline muistojen ylös kirjaamiseen ja sen herättämät ajatukset ovat pääosin positiivisia. Negatiivisia tuntemuksiakin esiintyi stressin ja syyllisyyden muodossa. Nuo tunteet ovat ajankohtaisia kun kirja on jostain syystä jäänyt täyttämättä ja muistiinpanojen tekeminen saatetaan kokea pakkopullana. Kirjan ahkera täyttäminen puolestaan parhaimmillaan synnyttää ylpeyttä omasta aloitteellisuudesta ja saa aikaan hyvän mielen. Yleensä kirjoja täyttävillä vanhemmilla on itsellään vastaava kirja tai he ovat halunneet sellaista. Kirja on linkki menneisyyteen ja kertoo välittämisestä, vaikka monesti käsitetään hyvin arkisena tuotteena ja tapahtumia kirjataan muistiin ehkä hyvinkin kiireellä. Vanhempien koetaan olleen kiinnostuneita lapsen kehityksestä. Parhaimmillaan kirja on tunnollisesti täytettyinä rikkaus lapselle tämän kasvaessa. Se on muisto johon voi palata yhdessä ja edustaa niin lapsen omaa elämää ja kehitystä kuin tämän sukuakin. Kaunis kirja on viehättävä lukea ja yhteneväisyyksien löytäminen muiden lapsuusajan kanssa on jännittävää. Kirja herättää iloa, haikautta, uteliaisuutta ja ihastelua.

4. Suunnitteluprosessi

Aloitin opinnäytetyöprosessin motivoituneena, koska olin itse valinnut aiheeni ja sain vapauden rakentaa työn sisältöä omien kiinnostusten mukaan. Ajan kuluessa huomasin kuitenkin käyväni läpi useita vaiheita, jolloin ajatusprosessi ei edennyt. Onnekseni olin aloittanut työn tekemisen ajoissa, joten minulla oli mahdollisuus etäännyttää itseni kirjan suunnittelusta ja tehdä välillä jotakin muuta. Luovassa työssä taukojen pitäminen monesti johtaa läpimurtoihin ja kuinka olakaan, monet parhaista ideoista työn suhteen keksin palattuani sen pariin muutaman päivän tai jopa kuukauden tauon jälkeen. Opinnäytetyön suunnitelmassa määrittelin työskentelyn jatkuvan saumattomasti kesäkuusta 2011 aina maaliskuulle 2012 saakka. Työtehtävät vaihtuivat liukuvasti ja kulkisivat osan ajasta rinnakkain. Käytännössä prosessi jakautui kolmeen jaksoon, joiden välissä keskityin enemmän muihin töihin. Jaksojen etenemistä on kuvattu aikajanalla (kuva 3).

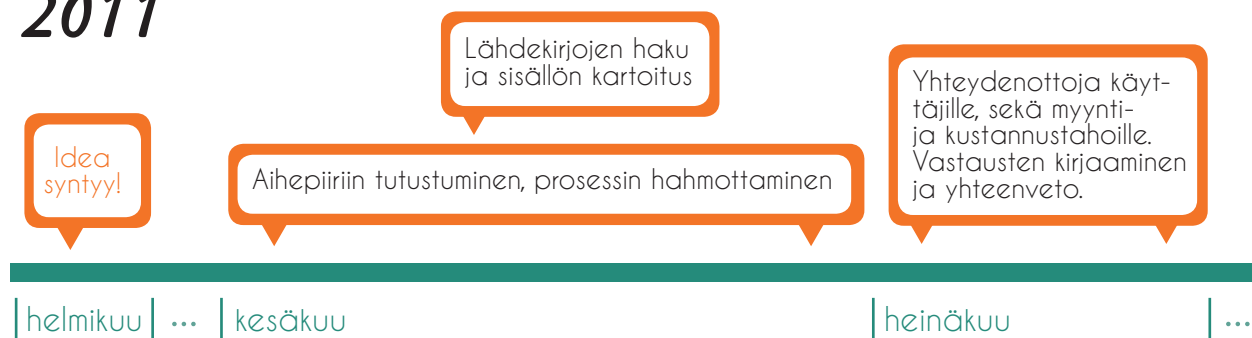
Ensimmäisen jakson aikana hahmottui opinnäytetyön idea, sekä koottiin aineistoa ja käyttäjien kertomuksia aiheesta. Tauon jälkeen alkoi intensiivinen työrupeama, jonka puitteissa syntyi pohja ulkoasulle, sisällön muokkaaminen ja sivujako, sekä vielä ennen joululomaa ensimmäinen taittoversio, joka sisälsi aukeamien suuntaa antavan sommittelun ja otsikoinnit. Toimeksiantajan puuttuessa opinnäytetyön ohjaajasta muodostui lopulta yksi eteenpäin kannustavista tekijöistä. Itsenäinen työskentely oli ajoittain innokasta, mutta luovien taukojen venyminen johti kysyvään yhteydenottoon ohjaajalta, jolloin heräsin taas aikataulun realiteetteihin. Kokonaisuudessaan ai-

kataululliset tavoitteet täytyivät siis suhteellisen hyvin loppukevään kiriä lukuunottamatta.

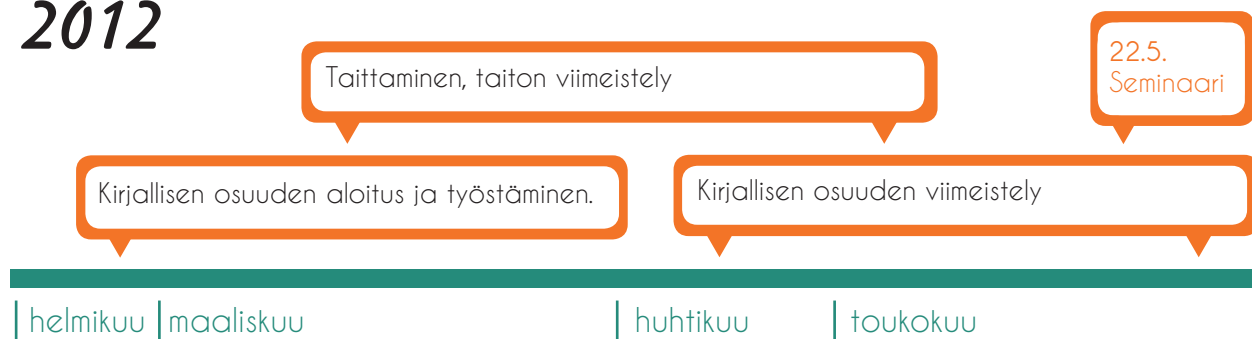
Työtä aloittaessa ei mielikuva valmiista kirjasta ollut aivan kokonainen. Visuaalinen ilme kehittyi rinta rinnan sisällön kanssa ja lopputulos oli jollain tapaa yllätys tekijälleenkin. Olin kuitenkin asettanut kirjalle joitakin tavoitteita. Kirjan sisällön tuli olla aihepiireiltään kattava. Omille kirjoituksille tuli varata riittävästi tilaa, eikä kuvitus saisi viedä liikaa huomiota käyttäjän omalta sisällöltä. Kirja olisi molemmille sukupuolille sopiva, herttainen ja aikuisen silmää miellyttävä tuote. Kokonaisuus aihepiirille sopiva, muttei liian imelä.

Halusin liittää kirjan ulkoasuun itse tekemisen iloa ja kotoisuutta. Tätä tavoitetta on lähemmin tarkasteltu ulkoasun suunnittelua koskevassa kappaleessa, tyylivaikutteissa. Kirjan tulisi tuntua henkilökohtaiselta jokaiselle käyttäjälle ja loinkin työtä tehdessä avukseni idean valmiin kirjan kohderyhmän edustajasta. Tämä kuvitteellinen henkilö on potentiaalinen asiakas, jolle kirja olisi suunnattu, mikäli sitä myytäisiin kaupoissa. Kohderyhmäni edustaja on käsitöitä ja ammattitaitoa arvostava nainen, joka pitää kauniista ja ehkä hieinan romanttisesta kuvakielestä. Hän toivoo tuotteelta mahdollisuutta personoida se omiin tarpeisiinsa vastaavaksi, mutta pienellä vaivalla. Hän pitää ajatuksena itsetehdystä kirjasta, vaikka hänellä ei ehkä ole aikaa, taitoa tai halua alkaa toteuttaa ajatustaan. Hän tarvitsee mieleisensä pohjan, jolle tallentaa tärkeät muistot ja joka muistuttaa hengeltään itse askarreltua vauvakirjaa.

2011

2012

Kuva 3. Opinnäytetyön aikajana.

4.1. Ulkoasun suunnittelu

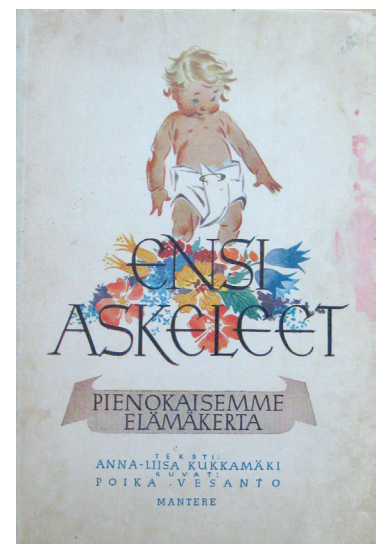
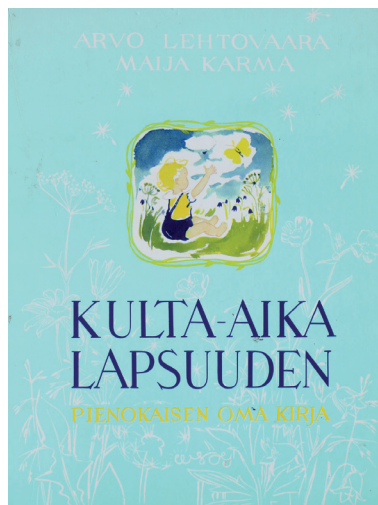
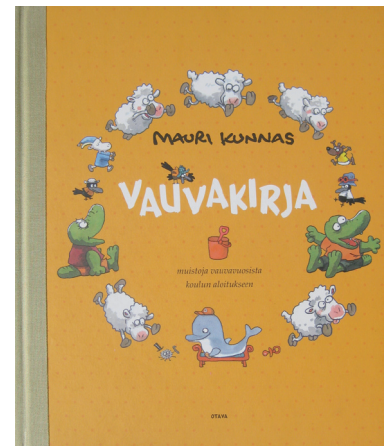
Kirjan visuaalisen ilmeen suunnittelu alkoi käyttäjien vastauksien, sekä kirja-aineiston pohjalta. Mielenpitoet vauvakirjojen ulkoasusta vaihtelevat suuresti eikä makuasioissa ole koskaan yhtä oikeaa vastausta. Ulkoasultaan räväköille kirjoille on ostajia, mutta vauvakirjat ovat vain pieni osa liikkeiden valikoimissa, joten perinteiset kirjat laajalla asiakaskunnalla ovat liikkeille varma valinta. Uusia kirjoja otetaan myyntiin harvakseltaan ja pitkäkestoiset suosikit vallitsevat valikoimaa.

Vauva-ajan esineisiin liittyy monesti suuria tunteita ja vauvakirja on sitä arvostavalle käyttäjälle tärkeä dokumentointiväline. Kirjan valinnassa ollaan hyvinkin tarkkoja ja oma kirjani on suunnattu perheelle jossa kirjan täyttämisen eteen nähdään oikeasti vaivaa. Ahkerat täyttäjät ovat uskoakseni useimmiten myös niitä, jotka kiinnostavat eniten huomiota kirjan sisältöön, tunnelmaan ja ulkonäköön. Tiedonhankinnan aikana saamani vauvakirjojen ulkoasua koskevat mielenpitoet vaihtelivat, mutta yhtään radikaalia toivetta ei tullut vastaan. Käyttäjät toivoivat kirjoilta rauhallista ja tyylikästä tunnelmaa. Kokonaisuus on useimpien vastaajien mielestä yksittäisiä kuvituksia tärkeämpi.

Kirjan rakennetta kehittäessä ei vielä ollut tarkkaa visiota lopputuloksesta jota kohti lähtisin rakentamaan visuaalista ilmettä. Työn keskipisteenä oli vielä lähinnä ulkoasun yleisen tunnelman hahmotus. Olin kuitenkin määritellyt itselleni suuntaa antavia tavoitteita. Pyrin hah-

mottamaan mielessäni kirjan, jollaisen haluaisin esitellä omana työnäni ja jolle löytyisi ostajia, mikäli se olisi myytävänä kirjakaupassa. Osittain omien mielenpitoiden ohjaamana ja toisaalta myyntituotetta ajatellen, asetin kirjan ilmeelle työskentelyä ohjaavia kriteerejä. Ulkoasu ei saisi muistuttaa liikaa suomessa ennestään myytävien kirjojen ilmettä, päinvastoin kirjani tulisi jollain tapaa erottua kilpailevista tuotteista. Työ olisi suunnattu aikuiselle kuluttajalle, joka ostaa kirjan, jonka ulkoasu antaa käyttäjälle liikkumavaraa ja viittaa lapsiaiheeseen hienovaraisesti. Kirjan tulisi myös sopia kaikille perheille vauvan sukupuolesta riippumatta.

Mietin useita viikkoja vauvakirjaan sopivaa tyyliä. Kun kirjan rakenne alkoi tekstien osalta olla kasassa, oli aika tehdä päätös. Hyvin pelkistetty ja vähäisin, tietokoneella toteutetuina piirroksin kuvitettu työ tuntui omaan makuuni sopivimmalta. Olin kuitenkin valinnut opinnäytetyön jossa saatoin tehdä kokeiluja ulkoasun kanssa, joten halusin kokeilla myös jotakin uutta. Päätin etsiä kirjalle niin visuaalisesti kuin ajatuksen tasolla toimivan ilmeen. Lopulta ratkaisu löytyi kuvitus- ja taittoelementeistä, joita olin jo aiemmin halunnut kokeilla, mutta sopivaa työtä ei ollut tullut vastaan. Näitä elementtejä olivat muun muassa tekstuuripinnat, kolmiulotteisuus ja syvätyt, eli taustastaan rajatut valokuvat. Halusin myös sisällyttää ilmeeseen leikkisyyttä ja tunnelman käsintehdystä työstä. Yhdistämällä kaikki nämä tekijät keksin vastauksen ja löysin tyyliä, jotka olivat kirjani ulkoasulle.

Kuva 4. Kansikuvia aineistona käytetyistä vauvakirjoista.

4.2. Tyyli-vaikutteet

Kuva 5.
Lähdekirjoja
tyyli-vaikutteista.

Scrapbooking

Scrapbooking – suomalaisittain ”skrappäys” – on askartelumuoto, jossa henkilökohtaiset muistot tallennetaan valokuvina, teksteinä ja koristeluna leikekirjan muotoon. Leikekirjalla tarkoitetaan tässä yhteydessä paperiarkkeja tai tyhjä-sivuista albumia, jonka sivuille tekijä rakentaa valitsemansa teeman mukaisia kollaaseja haluamiaan materiaaleja käyttämällä. Valmiin työn laajuus vaihtelee yleensä yksittäisistä korteista ja sivuista, kokonaisuun leikekirjoihin. Myös lo-pullinen formaatti vaihtelee tekijän ja työn mukaan. Lopputulos voi olla vaikkapa taulu tai syntymäpäiväkortti. Yksittäisen sivun rakentaminen alkaa yleensä valokuvan tai valokuvien pohjalta. Tekijä valitsee kuvaan liittyvän, itselleen tärkeän teeman ja lähtee rakentamaan kollaasia muun muassa kuvien sommittelun, päivämäärien ja aihepiiriin liittyvien koristeiden kautta. Työskentely on hyvin vapaata, vain tekijän mielikuvitus on rajana. Sääntöjä ei ole joten aloituskynnys on matala kaiken tasoisille harrastajille.

Scrapbook-harrastuksen juuret ulottuvat eri muodoissaan aina 1500-luvulle saakka. Nykyisen nimensä harrastus on saanut siinä käytetävistä materiaalista. Leikekirjan rakentaminen on pääasiassa paperiaskartelua ja materiaaliksi kelpaa paperin pienet jämpälatkin (engl. scrap paper - jätepaperi). Kohti nykyistä muotoaan scrapbooking kehittyi 1900-luvun aikana, kun kamerasta tuli vähitellen arkipäiväinen esine ja

yhä useammilla oli mahdollisuus liittää itseotet-tuja kuvia leikekirjoihinsa. Aikaisemmin suosit-tua materiaalia olivat esimerkiksi lehtileikkeet, joita tosin käytetään yhä. Vähitellen, harras-tuksen yleistyessä myös leikekirjoja varten val-mistettujen materiaalien määrä kasvanut. Tällä hetkellä harrastajilla on lähes rajattomat määrät erilaisia tuotteita joista valita itselleen mielei-simmät. Välineitä myydään lukemattomissa on-line kaupoissa, käsityöliikkeissä ja hyvin varus-telluissa kirjakaupoissa.

Käytännössä scrapbooking ei ole ainoastaan as-kartelua vaan tapa kirjata historiaa ja tallentaa itselle läheisiä asioita. Valokuva tallentaa hetken, mutta rakentamalla leikekirjan kuvan ympärille, voi hetken lisäksi säilyttää muistoissa myös sen tunnelman. Leikekirjaa voi ajatella visuaalisena päiväkirjana. Tavoitteena ei ole täydellinen kol-laasi vaan tärkeintä on itse tekeminen. Sama ilmiö näkyy vauvakirjoissa. Kirjaa täyttävälle tai lukevalle ei ole tärkeintä täydellinen kuva kir-jan sivulla tai oikeinkirjoitus. Kirja on perinne ja tapa jatkaa perheen tarinaa jälkipolville. Vauva-kirja on täynnä muistoja, jollaisista rakennetaan leikekirjoja.

Käsin tekeminen ja oman persoonallisen tyylin löytäminen on trendinä näkynyt jo muutaman vuoden muuallakin kuin askartelun harrastajien parissa. Hyvänä esimerkkinä toimivat internetin

Kuva 6. Esimerkkejä leikekirjan sivuista.

kuvapalvelut, jotka toimintansa alussa tarjosivat vain digikuvien kehitystä. Tuotevalikoima kasvaa jatkuvasti ja tällä hetkellä voi kohtuulliseen hintaan tilata esimerkiksi suihkuverhon, johon on painettu kuosiksi itse ottamasi valokuva. Kuluttajat haluavat yksilöllisiä tuotteita ja uudet palvelut tarjoavat edullisen tavan niiden saamiseksi. Personoitujen tuotteiden trendi on alkanut näkyä myös vauvakirjoissa. Formaatti on usein tavallinen kirja, mutta uusimmissa laitoksissa näkee jo niin sanottua lisävarustelua. Kirjan väliin sidotaan taskuja, joihin voi tallentaa pieniä esineitä vauvajakalalta ja ultraäänikuvan voi säilöä varta vasten sivulle kiinnitettyyn kirjekuoreen. Kirjojen mu-

kana tulee myös tarra-arkkeja, joilla voi piristää kirjaa haluamassaan kohdassa. Lisäykset perinteisiin kirjoihin verrattuna eivät käytännössä ole suuria, mutta ne antavat kuluttajalle mahdollisuuden vaikuttaa tuotteen ulkoasuun ja rakenteeseen, sekä uusina jujuina luonnollisesti ovat hyödyllisyytensä lisäksi kiinnostavia. Budjettisyistä ei tämän opinnäytetyön puitteissa ole mahdollisuutta painattaa rakenteeltaan monimutkaista kirjaa, jossa voisi hyödyntää tuotteen muokattavuutta. Tavalliseen kovakantiseen kirjaan voi kuitenkin luoda tunnelmaa ja antaa käyttäjälle mahdollisuuden jatkaa perheensä tarinaa persoonallisella ja kauniilla tavalla. Scrapbook elementit sopivat vauvakirjan ulkoasulle niin visuaalisen tyyliinsä kuin harrastuksen taustaidean kannaltakin.

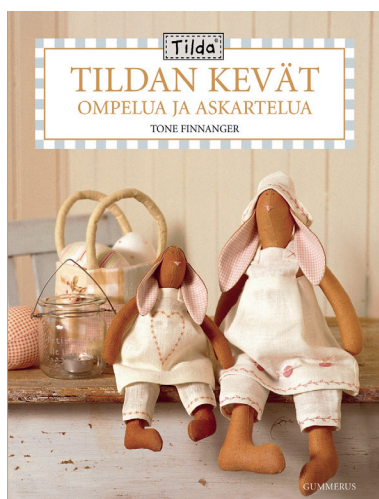
Digital scrapbooking

Viime vuosikymmeninä moni ilmiö on saanut uusia ulottuvuuksia siirryttäessä internetin aikakaudelle. Myös scrapbooking –harrastus on saanut osansa muutoksista. Internet näkyy harrastuksessa online-kauppoina sekä harrastajien välisessä kanssakäymisessä. Harrastus itsessään on pysynyt uskollisena tyylilleen, mutta perinteisen askartelun rinnalle on syntynyt uusi virtaus, digital scrapbooking, puhekielessä digiskräppäys. Erilaisten suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmien saatavuus ja helppokäyttöisyys antaa mahdollisuuden toteuttaa itseään leikekirjan muodossa, vaikka ei sattuisi askartelusta pitämään. Digitaalisen leikekirjan valmistusmateriaali on sähköisessä muodossa ja kollaasin sommittelu tapahtuu useimmiten kuvankäsittelyohjelmassa. Sivun rakennetaan digitaalisista valokuvista ja valmis sommitelma usein tulostetaan. Molemmilla menetelmillä siis yleensä pyritään konkreettiseen, paperiseen lopputulokseen.

Digitaalisessa kollaasissa materiaalien moniulotteisuus luodaan käyttämällä tekstuureita, varjostuksia, sekä elementtien kerroksellisuutta. Perinteiseen tekniikkaan verrattuna sähköinen työskentely tarjoaa tiettyjä etuja ja molemmilla tekniikoilla on varmasti intohimoiset kannattajansa. Sähköistä materiaalia on saatavilla yhtä paljon, ellei enemmänkin kuin konkreettisia koristelutarvikkeita. Kätevä harrastaja tekee itse originaaleja kuvituksia ja taustoja. Lukemattomat palveluntarjoajat ja yksityiset henkilöt myyvät omalle koneelle ladattavia kuvapaketteja, jotka myyjän käyttöehdoista riippuen on tarkoitettu yksityiseen tai kaupalliseen käyttöön. Myös henkilökohtaisiin projekteihin tarkoitettua ilmaismateriaalia on tarjolla useimmilla myyntisivustoilla. Tietokoneella työskennellessä materiaalin määrän rajana on vain kovalevyn tallennustila. Sujuva ohjelmien käyttäjä saa nopeasti aikaan kaunista jälkeä, ilman sotkua ja siirtää tarvittaessa työpisteensä paikasta toiseen vie-

läkin nopeammin. Filmiltä kehitetyt valokuvat muuttavat väriään ajan saatossa, mutta tulostetuilla kuvilla ei ole tätä ongelmaa varsinkin kun käytössä olevat paperit ovat nykyään happovapaita. Valokuvat on helppo siirtää kollaasiin suoraan digikamerasta eikä tulostinta tarvita kuin työn valmistuessa. Huono puoli sähköisen materiaalin myymisessä on tiedostojen oma elämä ostotapahtuman jälkeen. Materiaalia kun ei voi juurikaan estää luovuttamasta eteenpäin kolmansille osapuolille vaikka se kiellettäisiin käyttöehdoissa.

Tietokoneohjelmien käyttäminen ei nähtävästi ole suurella tapaa vaikuttanut harrastuksen visuaaliseen kulttuuriin vaan digitaalisen materiaalin valinneet pyrkivät yhä tavoittamaan töissä kodikkaan askartelutunnelman ja yleisesti käytetyt visuaaliset elementit ovat oman näkemykseni mukaan pysyneet ennallaan. Erilaisia leikekirjoja on yhtä monta kuin niiden tekijöitäkin mutta elementeissä on yhdenmukaisuuksia, joista syntyy visuaalinen kulttuuri. Kuvioinnit, pintatekstuurit ja jollain tapaa suloiset esineet ja kuvat liittyvät omasta näkökulmastani saumattomasti scrapbook tyyliin. Harrastajilla voi yksityiskohtaisempia luokitteluja erilaisille sivutyyleille, mutta tässä opinnäytetyössä käsitellään koko ilmiötä yhtenäisenä tyylinä. Digitaalisissa elementeissä toistuu esineitä, kuten nappeja, niittejä ja ompeleita, joita oikeasti voisi kiinnittää käsintehtyyn albumiin. Moni hakee sivuihin sa teeman mukaista ajanhenkeä ja äkkiseltään työt saattavat näyttää vintage- tai retro-henkisiltä. Leikekirjoille on ominaista koristeellisuus ja sivut pyritään valmistamaan kauniisti aihepiiriä kunnioittaen. Scrapbooking elementeissä on useita piirteitä joista henkilökohtaisesti pidän ja olen odottanut tilaisuutta päästä kokeilemaan niitä. Ajankäytöllisesti, sekä kustannussyistä en lähtenyt toteuttamaan vauvakirjani sivuja perinteiseen tapaan käsin kokoamalla, vaan digiskräppäys on juuri sopiva toteutusmenetelmä.

Kuvat 7, 8, 9. Kansikuvia Tilda-harrastusta käsittelevistä kirjoista.

Tildaus

Scrapbooking-harrastuksen lähdemateriaalia etsiessä, löytyi myös toinen hieman saman henkinen ilmiö, joka kulkee nimellä Tildaus. Tilda on vuonna 1999 perustettu Norjalainen käsityöbrandi, jonka perusti graafinen suunnittelija ja taiteilija Tone Finnanger. Naisellinen brandi tunnetaan suloisien naiiveista eläin- ja ihmishahmoista, sekä romanttisista sisustuselementeistä. Tildan kansainvälinen suosio on poikunut markkinoille muun muassa askartelu- ja sisustustuotteita, kirjoja, harrastajaryhmiä, sekä lukemattomia asialle omistettuja blogeja. Tuotteista on tullut ihmisiä yhdistävä ilmiö, joka huokuu positiivista energiaa ja käsillä tekemisen iloa. Brandin tuotteet tuntuvat ilmiön nopeasta kasvusta huolimatta kotoisilta ja helposti lähestyttäviltä. Tilda tarjoaa ideoita sekä valmiita ratkaisuja. Harras-

tajien puhemielessä tuotemerkestä on syntynyt ilmaus, tildaus, joka tarkoittaa Tilda merkkisten tuotteiden ja hahmojen tekemistä tuotemerkin myymien käsityöohjeiden pohjalta.

Kirjani ulkoasua suunnitellessa Tilda toimi osaltaan inspiraation lähteenä. Koen, että Tildan edustamat asiat voivat päteä myös skrappäykseen ja tyyleillä on paljon yhteisiä elementtejä. Tyyleille on yhteistä tunnelman luominen ja oman kädenjäljen ikuistaminen. Opinnäytetyössäni pyrin luomaan visuaalisilla valinnoilla työn aihepiirille sopivan tunnelman. Vauvakirja itsessään on vahvasti tunnepitoinen tuote, joten tyyllivalintan luovat osaltaan lopputuloksesta eheän kokonaisuuden.

4.3. Värät

Kuvat 10. Opinnäytetyön väripaletti.

Kirjan väripalettia suunnitellessa on otettu huomioon käyttäjien mielipiteet tuotteeseen sopivista sävyistä, sekä aineistokirjojen sävy-maailma. Mielipiteiden perusteella työhön ei ole valittu yksittäisiä värejä, vaan mielipiteitä on käytetty suuntaa antamassa. Kirjoista on puolestaan pyritty selvittämään vauvakirjoissa paljon käytetyt sekä kokonaan käyttämättä jääneet värät. Tavoitteena oli löytää opinnäytetyölle sävy-maailma joka on kirjojen aihepiirille sopiva, tyylikäs ja joka eroaa riittävästi kaupoissa tällä hetkellä myytävistä tuotteista. Haastetta tuoreen väripaletin valintaan toivat monille kuluttajille tiukkaan juurtuneet käsitykset niin sanotuista tyttöjen ja poikien omista väreistä.

Värimaailmaa koskevissa vastauksissa kirjojen käyttäjiltä äänensä saivat niin herkäät ja pehmeät pastellisävyt, kuin räiskyvän kirkkaat värätkin. Avainsanoiksi nousivat selkeä, hillitty ja neutraali. Vaaleat sävyt tuotteessa tukevat sen herkkää aihetta. Vahvat ja kirkkaat sävyt sen sijaan mielletään nykyaikaisemmiksi ja ne vetoavat paremmin myös lapseen itseensä kirjan katse-lijana. Eriävistä mielipiteistä huolimatta useita vastauksia yhdistäväksi tekijäksi nousi toive sukupuolineutraalista kirjasta. Perinteiset vaaleanpunaiset ja –siniset kirjat tuntuvat monista vanhanaikaisilta, vaikka näilläkin tuotteilla on

käyttäjensä. Vauvakirjaa hankkiessa moni pyrkii välttämään turhaa erottelua tyttöjen ja poikien välillä. Vastauksissa toivottiin että mikäli näitä perinteisiä värejä kuitenkin käytetään, tehtäisiin tuotteesta aina kaksi väriverstiä.

Aineistona käytetyistä vauvakirjoista kokosin suuntaa antavat paletit niiden pääväreistä (kuva 11). Yhdeksätoista erilaista kirjaa antaa jo kohdallaisen kuvan värien käytön jakautumisesta. Jo pienessä otannassa kirjojen sävyvariaatioissa alkoi näkyä kahtiajakoa. Ensimmäinen, ajallisesti vanhempia kirjoja sisältävä ryhmä, sisältää enimmäkseen pehmeitä, vaaleita sävyjä erityisesti sinisenä, vihreänä, keltaisena ja punaisena. Toinen ryhmä sisältää pääasiassa vahvoja, perusvärejä, sekä tuoreempia julkaisuja. Väripaletit eivät kerro eri sävyjen käytön määrää, joten kirjat ovat pääsääntöisesti yleisilmeeltään paletteja hillitympiä. Aivan uusimpia julkaisuja lukuunottamatta taitot ovat värien käyttämisen suhteen perinteisiä ja valkoiset taustat hillitsevät sivujen kirjavuutta. Värejä käytetäänkin lähinnä kuvituksissa. Uusissa kirjoissa taas on alettu enemmän hyödyntää tekstuureita ja kuvituksia valkoisen taustan sijasta. Värien voimakkaampi ja runsaampi käyttö tukee kyseisten kirjojen yleisilmettä humoristisena ja räväkkänä tuotteena.

	Paras tarina minusta
	Tatu ja Patu ja meidän vauva
	Minun kirjani, Oppi ja ilo-sarja
	Vauvakirja - muistoja vauvavuosista koulun aloitukseen
	Ensi askeleita - meidän vauvan kirja
	Minä! Ensimmäinen kirjani
	Lapselliset
	Ensimmäiset vuoteni - lapsuusmuistoja
	Muumilaakson vauvakirja
	Minun kirjani - ensi askeleet
	Kulta pieni - vauvan oma kirja
	Lapsuuden onnelliset vuodet
	Vauvamuistot
	Lapsen kultainen kirja
	Kun olin pieni
	Kun olin pieni
	Kulta-aika lapsuuden - pienokaisen oma kirja
	Ensi askeleet - pienokaisemme elämäkerta

Kuvat 11. Vauvakirja-aineiston pohjalta tehtyjä väripaletteja värimaailmojen vertailuksi.

Kuvat 12. Inspiraatiokuvia opinnäytetyön väripaletille.

Opinnäytetyönä toteutettavan kirjan väripaletin suunnittelussa lähtökohtana toimi ajatus niin pojille, kuin tytöille käyvästä ulkoasusta, sillä yksi kaikille käypä kirja vastaa tavoitettani sisällöltään kattavasta vauvakirjasta. Suunnittelun alkuvaiheessa päätin hylätä vaaleansinisen ja -punaisen sävyt kirjan pääväreistä ja keskittyä raikkaan ilmeen löytämiseen. Tuolloin ajatuksena oli keskittyä vihreään, keltaiseen ja oranssiin väriin. Suunnitteluprosessin edetessä yleisen tyylin päättäminen tuli ajankohtaiseksi. Ajatukset tyyli vaikutteista vaihtelivat ajan kuluessa ja lopulta kirjan ulkoasun inspiraatioksi valikoitui scrapbooking. Tyyli valinta on salliva ja mahdollisesti väripaletin vapaan valinnan.

Tällä hetkellä on myynnissä monia hyvin värikkäisiä ja iloisia kirjoja, joten valmiin valikoiman

suora toistaminen ei ole järkevää. Aikuista käyttäjää silmällä pitäen palasin pohtimaan valintoja pyrkien löytämään vähemmän ilmeisen ratkaisun perusvärien tilalle. Ratkaisu omaan palettiin löytyi oranssin värin kautta. Kirkas oranssi tuntui alkuun hyvältä valinnalta, mutta se ei sellaisenaan toiminut, sillä kahta hyvin suosittua vauvakirjaa myydään oranssilla kannella. Aloitin murretuilla sävyillä kokeilut. Lopputuloksena syntyi koralli-väri parinaan vedenvihreä. Yhdistelmä on entuudestaan tuttu ja sitä on käytetty esimerkiksi vaatetuksessa ja koruissa. Vertailukohtia etsiessä löytyi vastaavia sävy-yhdistelmiä erilaisilla nimillä. Näistä yhdistelmistä kokosin kirjan lopullisen väripaletin. Paletin päävärejä voi vauvakirjan yhteydessä ajatella tuoreena tulkintana perinteisestä väriparista sininen-punainen, mutta sävyt toimivat silti unisex ilmeessä.

4.4. Sisällön koostaminen

Koska opinnäytetyöllä ei ollut erillistä toimeksiantajaa ja tavoitteena oli kokonaisen tuotteen suunnittelu, oli kirjan sisällön tuottaminen olennainen osa työtä. Vauvakirjassa ei ole haluttu käyttää minkään olemassaolevan julkaisun tekstiä sellaisenaan, vaan aineistoa on käytetty apuna oman sisällön rakentamisessa. Valtaosa esimerkkijulkaisuista noudattaa samaa kaavaa tekstin aiheissa. Vauvakirjoissa ei siis usein poiketa hyväksi koetusta perinteisestä mallista. Tavallisia aiheita ovat esimerkiksi vauvan mitat ja tiedot, oppiminen, juhlapyhät ja valokuvat lapsesta. Usein kirjataan ylös kaikista tapahtumista ensimmäiset.

Kun vertailin aineistokirjojen aiheita, huomasin ettei pitkän ajanjakson aikana ole tapahtunut valtavasti muutosta tekstin aiheissa. Jotakin kehitystä on kuitenkin huomattavissa. Aivan vanhimmissa julkaisuissa saattoi olla vaikkapa kaupassa käynnin opettelulle oma sivunsa. Uudemmissa kirjoissa puolestaan on omat sivunsa lapsen tarinoille ja sattumuksille. Tutustuessa kirjaan toisensa jälkeen syntyi mielikuva julkaisujen hengen muuttumisesta vuosikymmenien aikana. Ajallisesti vanhemmat julkaisut tarjoavat käyttäjälle joskus hyvinkin pikkutarkkoja otsikointeja, eikä kirjan valmiista sisällöstä juuri tule poiketa. Aiheet liikkuvat yleisellä tasolla, eikä niitä tulkita. Vauvakirja siis esittää lukijalleen faktat lapsesta. Uudemmissa julkaisuissa kirjan käyttäjää kannustetaan omiin oivalluksiin ja ylimääräisten - kirjan tarjoamista otsikoista poikkeavien - huomioiden tallentamiseen. Kirjat tuntuvat vapaammilta.

Uusien kirjojen vapaa tunnelma johtuu omasta mielestäni hienoisista muutoksista otsikoiden muotoiluissa ja aiheissa. Kirjoissa ei tyydytä pelkkien lukujen tai faktojen luettelemiseen, vaan pyritään tulkitsemaan elämää listojen takana. Asioita pohditaan aiempaa enemmän ja lapsi on otettu huomioon kirjan täyttäjänä. Perinteisten piirustussivujen lisäksi lasta pyydetään kertomaan oma satu tai tarina. Hänelle voi myös kirjoittaa kirjeen tulevaisuutta ajatellen. Sisältö tarjoaa useimmiten kaikki oleelliset aiheet lapsen kavussa, mutta mukaan on ututettu huumoria. Vauvakirjoja ei tulisikaan ottaa liian vakavasti. Luultavasti lasta kiinnostaa aikuisena enemmän osuva sattumus, kuin tunnollisesti täytetty lista unirutineista.

Kaikkien kuluttajien tarpeisiin täsmällisesti vastaaminen on mahdotonta tuotteella, jota jokainen ei voi muokata alusta asti halutunlaiseksi. Tästä johtuu uskoakseni kirjojen yleisluontoinen sisältö. Jokaisella käyttäjällä on oma ajatus tärkeistä muistoista. Tästä syystä olen opinnäytetyötä suunnitellessani pyrkinyt rakentamaan sisällöllisesti kattavan tuotteen. Aiheiden valinta on loppukädessä omaa käsialaani, mutta otin huomioon läpi käymieni kirjojen aihepiirit.

Käytännössä aihepiirien valinta kävi seuraavasti. Kaikki lähdekirjat käytiin läpi ja niiden otsikot merkittiin pääpiirteittäin muistiin aiheittain. Näin saatiin käsitys eri aihepiirien esiintymisen määrästä ja laajuudesta kirjoissa yleensä. Seuraavaksi kävin tulokset läpi ja karsin joukosta

pois omasta mielestäni vähemmän tärkeät aiheet. Useimmiten karsitut aiheet esiintyivät lähteissä vain yhdessä tai kahdessa julkaisussa. Tässä vaiheessa myös lisäsin mukaan joitain puuttuvia sisältöjä. Kun minulla oli käsitys tulevan vauvakirjan mielestäni välttämättömistä aiheista, kävin läpi käyttäjien mielipiteitä asiasta. Tässä vaiheessa oli jälleen selvä, ettei kaikkia voi miellyttää ja valinnat tuli tehdä kokonaisuutta ajatellen. Lopuksi tapahtui tekstisisällön hienosäätö. Aiheet oli valittu ja otsikot suurimmaksi osin päätetty. Taiton aikana otsikot elivät vielä hieman kirjoitusasultaan.

Tekstiä suunnitellessa tuli ottaa huomioon erityisesti muutamia asioita. Ensimmäinen niistä oli kirjan laajuus. Vauvakirjojen laajuudet vaihtelevat lapsen ensimmäisestä elinvuodesta aina kouluikään saakka. Jotta kirja pysyisi hallittavana kokonaisuutena, rajasin sen laajuuden lapsen vauvaikään ja vain hieman sen yli. Saadakseni työhön vaihtelua esimerkkeihin verrattuna, lisäsin sen alkuun sivuja raskaudesta ja lapsen syntymästä kertomiseen. Laajuuden ohella oli päätettävä otsikoiden puhuttelumuoto. Useimmat kirjat on kirjoitettu vanhemman tai lapsen näkökulmasta. Monet käyttäjät kokivat lapsen näkökulmasta kerrotun tekstin hankalana valintana. Tuolloin kirjan lauseet ovat muodossa *minä synnyin* tai *sain ensimmäisen hampaani*. Opinnäytetyöhön on valittu tarinan kertojaksi kirjan täyttäjää. Osassa lauseista asia esitetään kommenttina, eikä varsinaisen kertojan äänellä. Esimerkiksi *sinä synnyit* tai *matkalla kotiin*.

Aihepiirejä valitessa, kuten sanamuotojenkin kanssa tuli ottaa huomioon myös erilaiset elämäntilanteet. Enimmäkseen tämä tarkoitti opinnäytetyön kohdalla uskonnon huomioon ottamista. Useissa vauvakirjoissa on omistettu omat kappaleet esimerkiksi ristiäisille. Joissain tapauksissa mukana on myös uskontoaiheisia runoja tai kuvituksia. Omassa kirjassani valitsin tietoisesti toisen reitin. Uskontoa ei mainita, eikä ristiäisille ole omaa kappaletta. Sen sijaan otsikkoja ovat muun muassa *nimen antaminen* ja *nimen antamista juhlittiin*. Kummit tosin näkyvät kyseisessä kappaleessa yhtenä otsikkona, mutta sana ei välttämättä puhekielessä enää viittaa ainoastaan kasteessa nimettyyn kummiin. Huomaavaisuus näkyy kirjan otsikoinneissa myös vanhempia ajatellen. Missään ei ole käytetty otsikkoa *äiti kertoo* tai *isä kirjoittaa*. Tämä pieni ele karsii ajatuksen vanhemmasta ainoana mahdollisena kirjan täyttäjänä ja ottaa samalla huomioon erilaiset perhetilanteet.

Kokonaisuutena vauvakirjan sisällön suunnittelu oli mielenkiintoinen ja hauska osuus tuotteen kokoamisessa. Opinnäytetyö on lopulta tekstiltään hyvin perinteinen, mutta juuri pienet muutokset erottavat sen muista kirjoista. Kirjan sisältökokonaisuuskaan ei tietääkseni esiinny juuri samanlaisena muissa julkaisuissa, vaikka tuttuja aiheita on poimittu mukaan. Aiheet ja otsikot kuvastavat osittain omaa tärkeysjärjestystäni kattavaa vauvakirjaa ajatellen. Uskoakseni kirja voi toimia sellaisenaan myös laajemman yleisön käytössä.

4.5. Taittopohja ja visuaaliset elementit

Taittopohjan rakentaminen tapahtui useassa vaiheessa. Kun kirjan sisältö oli pääosin päätetty, määriteltiin kirjalle sivumäärä. Tässä vaiheessa tuli ottaa huomioon rajoitteet lopullisessa painatuksessa. Budjettisystä kirja tulotaisiin painattamaan internetissä toimivan Ifolor kuvakirja-palvelun kautta ja kyseisessä palvelussa on ennaltamäärätty kirjan koko ja muoto, sekä mahdolliset sivumäärät. Aluksi työn laajuus oli 60 sivua, mutta määrää pienennettiin 48 sivuun taiton loppuvaiheilla. Vähennys ei muuttanut kirjan sisältöä merkittäväällä tavalla.

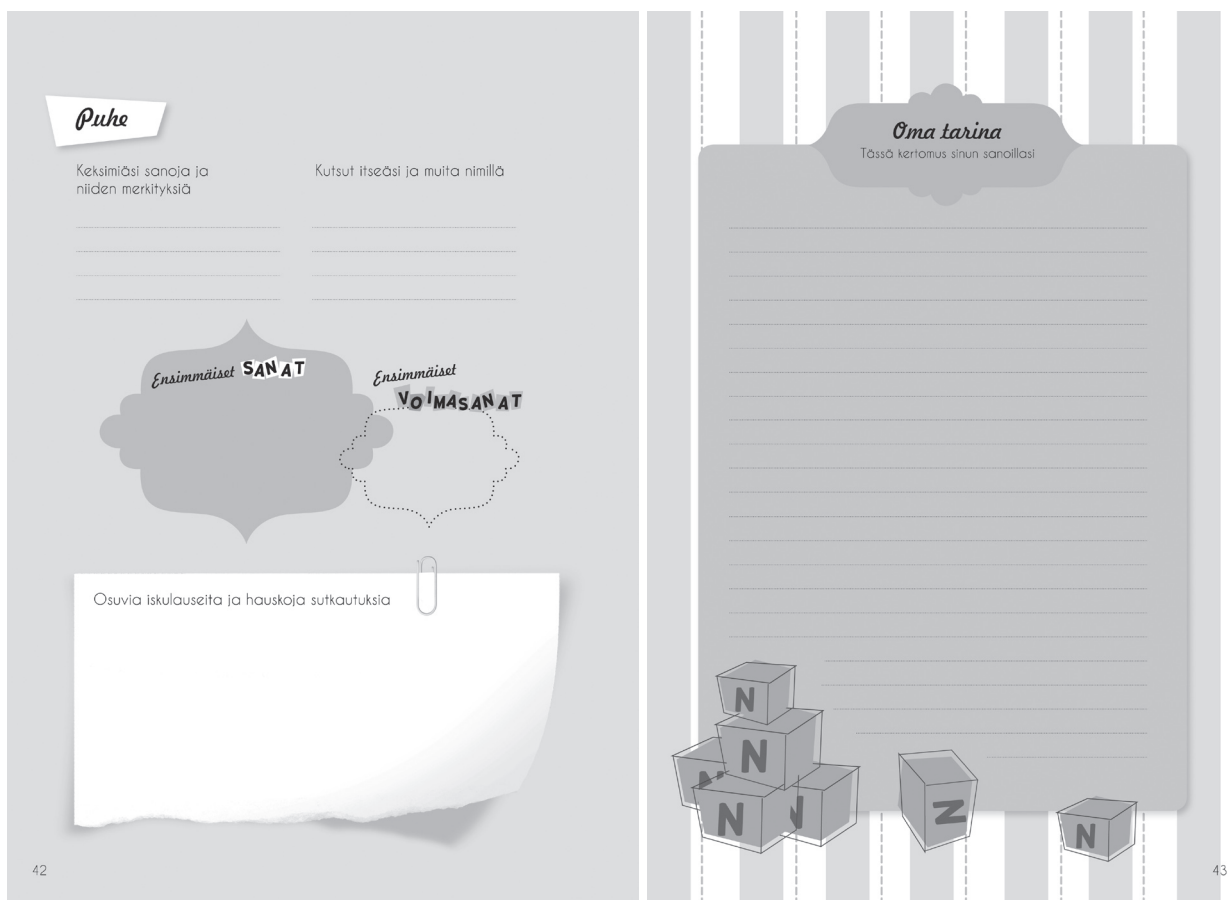
Valmista taittoa edelsi usea työvaihe. Aluksi kirjasta rakennettiin karkea dummy, eli paperinen rakennemalli kirjan sivuista. Tässä työssä dummy oli lähinnä mallina sivujaon hahmottamisessa. Viimeistelyä vaille valmis sisältö jaettiin taittopohjan sivuille niiden aihepiirien tilan mukaan. Tässä vaiheessa tavoitteena oli löytää tasapaino jokaiselle sivulle ja asetella aiheet loogiseen sivujärjestykseen. Taittopohjaksi oli prosessin alussa valittu perinteinen A4 kokoinen sivu. Kun aiheet oli jaettu sivuille oli vuorossa vapaan kirjoitustilan viivastojen lisääminen. Kirjan tekstisisältö on sinällään minimaalinen, mutta taitossa tuli huomioida kirjoitustila ja aihepiirien tärkeysjärjestys.

Kun kirjan perusrakenne oli koossa, siirryttiin ensimmäisen taittoversion pariin. Tämä versio sisälsi suunnilleen omille paikoilleen sijoitetut otsikot, sekä rivit. Lisäksi taittoon sijoitettiin luonnosversiot taitollisista elementeistä ja mahdollisista kuvituksista (kuva 13).

Ensimmäisellä taitolla pyrittiin pikkuhiljaa muotoilemaan lopullisen tuotteen rakennetta ja tyyliä, ilman että olisi heti alettu taittaa kirjaa sivu kerrallaan. Vähä vähältä rakentuva taitto oli eduksi työskentelyn kestäessä pitkään. Ajatusprosessi eteni taittamisjaksojen välillä ja viimeinen versio syntyiikin vaivattomammin, kuin jos se olisi yritetty toteuttaa kylmiltään. Rakentamalla taittoa ikään kuin pakettina, oli siinä helpompi säilyttää visuaalinen eheys kokonaisuutena. Kun ensimmäinen taitto oli saatu kokoon, lähdettiin kokoamaan lopullista taittoa pala palalta sen pohjalta.

Fontit

Ensimmäisenä visuaalisena elementtinä taittoon valittiin fontit. Sisältö edellytti ainoastaan otsikoiden suunnittelua, joten useita erilaisia kappaletyylejä ei tarvittu. Jotta typografiaan saataisiin vaihtelua, on taittoon kuitenkin sisällytetty kaksi fonttia. Fonttivalinnat tukevat osaltaan kirjan visuaalista tunnelmaa. Molemmat fontit ovat jollain tapaa leikitteleviä ja niissä on nostalgista tunnelmaa. Freehand521 BT muistuttaa käsin kirjoitettua tekstiä, mutta on yhtäaikaan hillitty ja tyylikäs. Caviar Dreams on puolestaan hillitty, mutta silti ilmeikäs versio perinteisestä selkeästä ja päätteetömästä fontista. Molemmat fontit kuvastavat kirjaan haettua kotoisaa tunnelmaa ja käsintehtyn tuotteen henkeä. Samalla valinnat ovat tarpeeksi selkeitä sopiakseen vektorikuvitukseen tyyliin.

Kuvat 13. Esimerkki ensimmäisestä taittoversiosta.

Caviar Dreams

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzää

Freehand521 BT

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzää
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzää

Kuvat 14. Opinnäytetyön typografia.

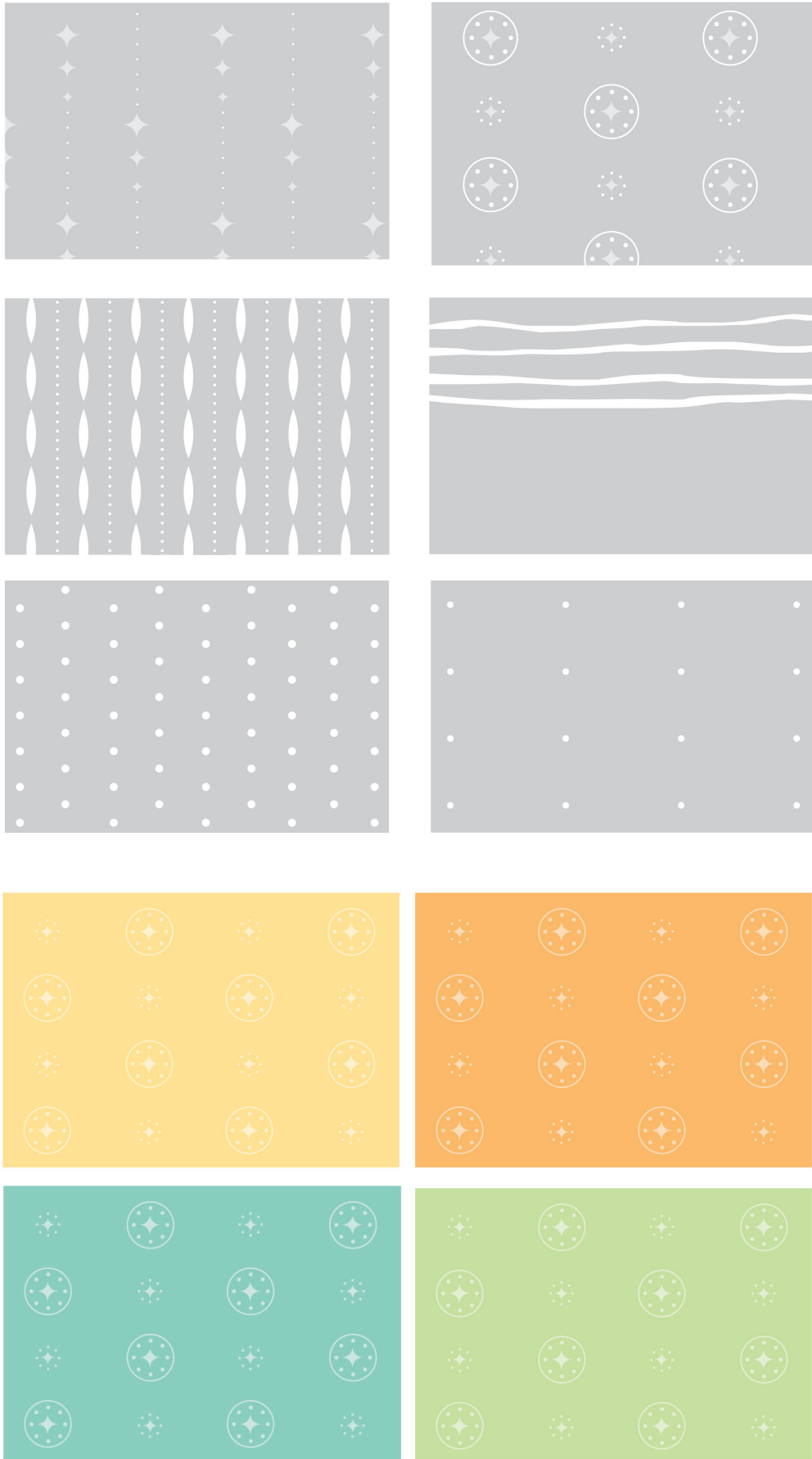

Kuvat 15. Taitossa käytettyjä elementtejä.

Vauvakirjan ulkoasua muokattaessa, varsinaiset visuaaliset elementit tulivat mukaan taittoon, kun sisällön aiheet oli jaoteltu sivuilleen ja jokaiselle aihealueelle varattava sivutila oli jotakuinkin selvillä. Ulkoasussa oli alusta pitäen tarkoitus panostaa muuan muassa esinekuviin, tekstureihin ja kuviopintoihin. Elementtejä poimittiin inspiraationa käytetystä scrapbook harrastuksesta. Prosessin alussa ajatus kirjan lopullisesta ulkoasusta nojasi suuresti inspiraationa käytettyihin tyyli-vaikutteisiin. Työn edetessä mielikuva kuitenkin muuttui useaan kertaan. Lopullinen ulkoasu onkin yhdistelmä tekijän henkilökoh-

taista tyyliä ja scrapbook elementtejä. Inspiraation lähteet näkyvät taitossa viitteellisesti.

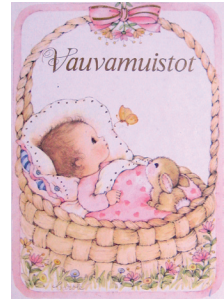
Suurin yksittäinen elementti taitossa on sivujen taustakuviointi. Kuvioista tehtiin kokeiluja (kuva 16), joiden pohjalta taittoon valittiin muutama yhteensopiva versio. Työn loppuvaiheessa kuvioiden määrä rajattiin kuitenkin yhteen ja riittävä vaihtelu saatiin aikaan muuntelemalla kuvion taustana toimivaa väripintaa (kuva 16). Muita lopulliseen taittoon valittuja elementtejä ovat esimerkiksi erilaiset laput, kehykset, katkoviivat ja laatikot (kuva 15).

Kuva 16. Ylhäällä: Kokeiluita taustakuvioista. Alhaalla: Valittu kuvio eri sävyissä.

Kuvat 17.
Esimerkkejä
aineistokirjojen
kuvituksista.

1

4.6. Kuvitus

Vauvakirjaan valittavan kuvitustyylin pohdinta aloitettiin kartoittamalla aineistona käytettyjen vauvakirjojen kuvitukset. Julkaisuista poimittiin esimerkkejä, jotka on jaettu karkeasti ryhmiin tyylin perusteella. Jokaiselle kuvaryhmälle on määritelty sitä kuvaavia avainsanoja.

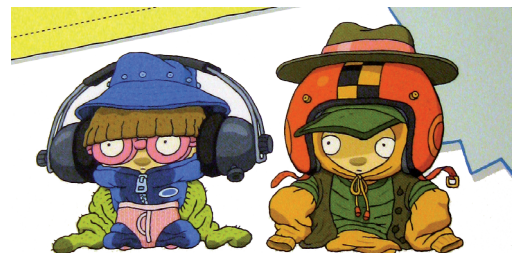

- 1 Korostetun suloinen, romanttinen, hamepä, pastellisävyt, 80- ja 90-luku
- 2 Tunnetut hahmot/kuvittajat, 2000-luku, trendikäs, kesto-suosikki, hauska, sarjakuvamainen
- 3 Nostalgia, klassikko, perinteinen, romanttinen, suomalainen
- 4 Sekalainen, aikuisiin vetoava, leikkisä
- 5 Hillityn tyylikäs, realistinen, moderni, humoristinen, klassinen, aikuiseseen makuun
- 6 Värikäs uutuus, räväkkä, tuore, lapsukas, monipuolinen, 2010-luku

Henkilökohtaista tyyliä ja mielenkiintoani parhaiten vastaavat kuvat löytyvät ryhmistä 5 ja 6. Ryhmän 5 pelkistetyt ja aikuisiin vetoavat kuvitukset sopivat ensimmäiseen mielikuvaani omasta vauvakirjasta. Prosessin edetessä kuvituksen osuus taitossa kuitenkin pieneni ja kuvat sulautuvat suurelta osin taiton elementteihin. Kuvituksilla ei opinnäytetöissä siten ole taiton ohella suurta merkitystä itsenäisinä teoksina. Vaikka kuvien painotus työn edetessä väheni, on valmis kirja silti tavoitteiden mukainen. Prosessia aloittaessa oli selvä, että opinnäytetyö keskittyy taittamiseen ja valitut tyyli-vaikutteet tukevat päätöstä.

2

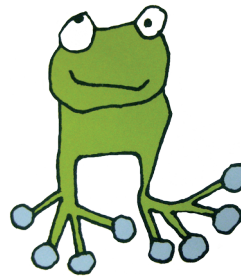

3

4

5

6

Kuten kappaleessa 4.2. on esitetty, kuuluu leikekirjan rakentamiseen olennaisesti henkilökohtaisten muistojen tallentaminen, sekä tärkeistä tilanteista otetut, tunnepitoiset valokuvat ja muistoesineet. Leikekirjan sivu ei siis ole valmis ennen näiden elementtien lisäämistä, vaikka sivut olisi koristeltu millaisilla lisäelementeillä ja kuvituksilla. Samalla tavoin vauvakirja pysyy keskenäisenä, kunnes sen sivuille kirjataan omistajan elämän vaiheet sanoin ja kuvin. Taittoa tukevat, pienet kuvitukset ovat siis vauvakirjan luonnetta ja opinnäytetyöni tyyliä ajatellen perusteltuja. Vauvakirja on pohja, joka elää käyttäjänsä mukana, eikä kirja varsinaisesti ole valmis vaikka ulkoasun suunnittelu onkin saatu päätökseen. Käyttäjän omat valokuvat yhdistyvät osaksi kuvitusta ja kirjasta tulee tuolloin kokonaisuus.

Kirjan kuvitukset koostuvat tietokoneella tuotetuista vektoripiirroksista ja valokuvista. Vektorikuvien aiheet etsitty vauva-aikaan ja kirjan aiheisiin liittyvistä asioista. Valokuvat puolestaan ovat pienikokoisia, taustastaan rajattuja esinekuvia. Kuvitukset on luotu rinta rinnan taiton kanssa ja niitä on pitkälti suunniteltu taiton ehdoilla. Kokonaisuutena kuvittamisen osuus opinnäytetyössä on siis suhteellisen pieni niin työmäärän kuin merkityksen osalta. Ajatuksena on, että kirjan käyttäjä lisää sivuille valokuvia joista syntyy var-

sinainen kuvitus. Jokainen kirja tulee siis näyttämään luonnollisesti omalta kokonaisuudeltaan.

Vauvakirjan käyttäjien mielipiteitä kysyessä otettiin huomioon myös ajatukset kirjojen ulkoasuun liittyen. Kuten arvata saattaa, ei makuasioista koskaan olla samaa mieltä. Toisaalta vastaajat halusivat hillityn ja klassisen kauniin muistokirjan. Joidenkin mielestä perinteiset julkaisut ovat auttamatta tylsiä ja kirjoissa tulisi panostaa räiskyvään ja humoristiseen kuvakieleen. Useat mielipiteensä antaneet olivat sitä mieltä että suuret kuvitukset vievät huomiota kirjan oleelliselta sisällöltä ja pahimmassa tapauksessa haaskaavat sivutilaa. Ei siis ole tavatonta että kuvitusten päälle liimataan omia valokuvia. Kuvitukset ovat siis mukava lisä, mutta eivät pääasia vauvakirjassa. Opinnäytetyössä tämä seikka on huomioitu sulauttamalla kuvitukset taiton lomaan. Kuvat tukevat sivun aihetta, eivätkä varasta huomiota.

Myös kuvitusten aiheista oli mielipide-eroja. Vieraiden vauvojen valokuvat koettiin epämiellyttävänä kuvitusaiheena ja samalla sivuttiin hieman vauva-aiheisia piirroskuviakin. Joidenkin mielestä kauniit eläinhahmot sopivat vauvakirjaan. Toisaalta hahmot koetaan joskus liian suloisina. Tunnettujen hahmojen käyttäminen osoittautui vastauksissa kaksijakoiseksi aiheeksi. Monilla

Kuva 18. Esimerkkejä opinnäytetyön kuvituksista.

hahmoilla, kuten Nalle Puhilla, on oma kannattaja joukkonsa ja tuotteilla on taattu kuluttajaryhmä. Joitakin puolestaan ärsyttää liiallinen tuotteistaminen ja tuttuun hahmoon kytketyt tavarat tuntuvat rahastukselta. Yhteenvetona kuvitustyyleistä voit todeta, että kaikilla eri tyyllisillä kirjoilla on ostajansa. Loppujen lopuksi kaikki opinnäytetyön puitteissa läpikäytyt vauvakirjat olivat melko perinteisiä ratkaisuiltaan. Eniten joukosta erosi *Lapselliset*², aikuisiin vetoavalla huumorilla ja hieman ronskillakin kuvakielellä. Kirjassa vauva-aikaa lähestytään vanhemman näkökulmasta ja hauskuus löydetään kaunistelematta arkielämästä.

Kuvat 19. Kuvitus kirjasta *Lapselliset*.

Omassa työssäni valitsin kuvituksen toteutukseen vektorigrafikan. Indesign-ohjelmalla toteutettu, yksinkertainen kuvakieli on tyylilleni ominainen ja kuvituksen pieni osuus työssä edellytti nopeahkoa toteutusta. Yksinkertaistetut hahmot ja esineet eivät varasta huomiota, mutta sopivat tyyliltään haettuun ilmeeseen. Esineistöön liittyvän kuvituksen lisäksi on mukaan otettu lintu-teema. Linnut ovat usein käytetty elementti vauva-aiheisissa julkaisuissa, mutta en koe valintaa huonoksi. Kuvituksissa ei ole sorruttu kliseisiin haikaroihin vaan pienet linnut kulkevat taiton lomassa ikään kuin maskottina.

² Aarne M., Kankimäki M, Pikkujämsä M. 2010. Otava.

5. Pohdinta

Kokonaisuutena olen opinnäytetyöhöni tyytyväinen. Parannettavaa löytyisi toki esimerkiksi aikatauluttamisessa, mutta prosessi vastasi suurelta osin mielikuviani. Valitsin omatoimisen työskentelyn saadakseni suunnitella täysin itse valitsemani tuotteen ja prosessi antoi tilaa kokeiluille, joihin ei välttämättä olisi aikaa työelämässä. Työn alussa ei ollut tarkkaa suuntaa, jota kohti työ visuaalisesti lähtisi kulkemaan. Sen sijaan työskentelyä ohjasi ensin päätös vauvakirjan suunnittelusta, sen jälkeen henkilökohtainen pohdiskelu ja oivallusten sarja. Tavoitteeni ei ollut lähteä mullistamaan vauvakirjojen tarjontaa täysin uudella konseptillä, vaan luoda toimiva kokonaisuus joka edustaa itseäni suunnittelijana. Pienillä valinnoilla sain aikaan kirjan joka voisi mahdollisesti löytää oman asiakaskuntansa nykymarkkinoilla ja erottuisi tyyllisesti kirja-kauppojen valikoimasta.

Täysi luova vapaus oli opinnäytetyössä niin positiivinen, kuin negatiivinenkin asia. Jos olisin lähtenyt rakentamaan kirjaa kokonaan omien visuaalisten mieltymysteni pohjalta, olisi lopputulos varmasti erilainen. Halusin kuitenkin osoittaa ammattitaitoni ja saada aikaan sekä sisällöllisesti että visuaalisesti eheän kokonaisuuden, jolla on potentiaaliset mahdollisuudet kirjamarkkinoilla. Positiivista oli mahdollisuus rakentaa haluamani kokonaisuus ja aikatauluttaa työ omaan tahtiini. Saatoin myös vapaasti kokeilla erilaisia elementtejä ja tyyliä. Hankalaksi itselleen työskentelyn

tekee vastuu työn lopputuloksesta. Jokaisessa työtehtävässä vastaan luonnollisesti työni jäljeltä, mutta tässä tapauksessa ei ollut ulkopuolista tahoa joka joko hyväksyy tai hylkää ideani. Ajoittain iski epävarmuus ideoiden toimivuudesta ja varsinkin loppua kohden teki välillä mieli aloittaa työ kokonaan alusta. Hankaluudet prosessissa syntyivät juuri niistä vapauksista, joista olin aiheita valitessani iloinut. Epävarmuuksista huolimatta jatkoin valitsemallani tiellä ja suunnittelin kirjan valmiiksi. Kokonaisuus on toimiva kirja ja työn jälki siistiä. Mikäli vastaisuudessa teen samankaltaisia projekteja ensisijaisesti omiin tarpeisiini, pyrin jo työn alkuvaiheessa selvittämään mahdollisimman pitkälle haluamani lopputuloksen visuaaliset piirteet. Tuolloin epävarmuudella on uskoakseni vähemmän sijaa työprosessilla.

Opinnäytetyöhön mahtui ala- ja ylämäkiä, mutta nautin prosessista suureksi osin. Suurimpia haasteita olivat ajankäyttö ja kuvitus. Parhaiten uskon onnistuneeni taitossa ja sisällön tuottamisessa. Visuaalisten elementtien arviointi on aina katsojasta kiinni, mutta uskoakseni valmis kirja vastaa tavoitteisiini tyylikkäästä ja leikkisästä teoksesta.

Työn edetessä sen pääpainotus siirtyi pikkuhiljaa aiottua vahvemmin visuaalisesta suunnittelusta sisällöntuotantoon. Alussa olin hyvin innostunut kattavan ja mielikuvaani vastaavan sisällön suunnittelusta. Samalla huomaamattani panostin

otsikointeihin enemmän aikaa, kuin projektin kokonaislaajuus olisi sallinut. Prosessin lopussa tämä omistautuminen saattoi osaltaan kustautua kuvituksen kohdalla. Sisällön huolellinen koostaminen ei kuitenkaan ollut turhaa työtä ja olen ylpeä voidessani esitellä kokonaan itse suunnittelemani kirjan. Uskon että opinnäytetyö olisi jäänyt pinnalliseksi, mikäli olisin aloittanut suunnittelutyön valmiin tekstin pohjalta. Sisällön tuotanto oli mielenkiintoista ja tarjosi ison osan prosessin aikaisista onnistumisen hetkistä.

Yhteen kirjaan ei millään voinut mahduttaa kaikkia opinnäytetyöprosessin aikana syntyneitä ideoita tai inspiraation lähteitä. Työn tekeminen kuitenkin selkeytti ajatuksiani ja antoi ideoita taas uusiin kokeiluihin. Nuo ideat pääsevät ehkä käytäntöön koulusta valmistumisen jälkeen vauvakirjan toisena versiona. Kuten sanottu, on *Ensimmäiset muistot sinusta* onnistunut sellaisenaan. Prosessin aikana syttyi kuitenkin kipinä vielä nykyistä pidemmälle harkitusta vauvakirjasta. Opinnäytetyöhön käytetty aika ei suinkaan ole mennyt hukkaan, vaan prosessin aikana saavutettu ymmärrys auttaa osaltaan viemään eteenpäin seuraavaa projektia. Myös opinnäytetyön visuaalinen kieli toimii pohjana uusille kokeiluille.

Vauvakirjan toisen version suunnittelussa voidaan käyttää hyväksi jo kartutettua tietoa ja pohdintoja, joten prosessi on aloituksen osalta

huomattavasti esikuvaansa nopeampi. Ajatuksena on viedä eteenpäin kirjan kuvitusta ja ottaa sen osaksi esimerkiksi typografisia elementtejä.

Ensimmäiset muistot sinusta on raporttia kirjoittaessa vielä tulosteiden muodossa, mutta kirjasta painatetaan kappaleita henkilökohtaisiksi muistoiksi, sekä työnäytteiksi. Painokanavaksi on kustannussyistä valittu Ifolorin kuvakirjapalvelu. Lähitulevaisuudessa on tarkoitus toteuttaa lisää kokeiluja kirjan pohjalta ja ottaa sitten yhteyttä kustannusyhtiöihin. *Ensimmäiset muistot sinusta* yhdistää perinteinen ja uudenaikaisen vauvakirja. Se tarjoaa ulkoasullaan virikkeitä ja on aikansa näköinen, mutta antaa käyttäjälle myös vapautta kirjan täyttämiseen.

Jos suurten kustantamoiden kiinnostus ei vielä herää, on vaihtoehtona esimerkiksi omakustanne. Myös monet vauvantarvikkeita valmistavat tahot saattavat olla kiinnostuneita vauvakirjasta markkinointivälineenä ja lahjana sidosryhmille. Tällaista lähestyttäviä tahoja voisivat olla esimerkiksi Kela, erilaiset yhdistykset ja vaikkapa vauvanruokaa tai vaippoja valmistavat yritykset. Olipa julkaisukanava jokin edellä mainituista tai toisaalta löydetty, on *Ensimmäiset muistot sinusta* tarkoitus tuoda esille tavalla tai toisella.

LÄHTEET

KIRJAT

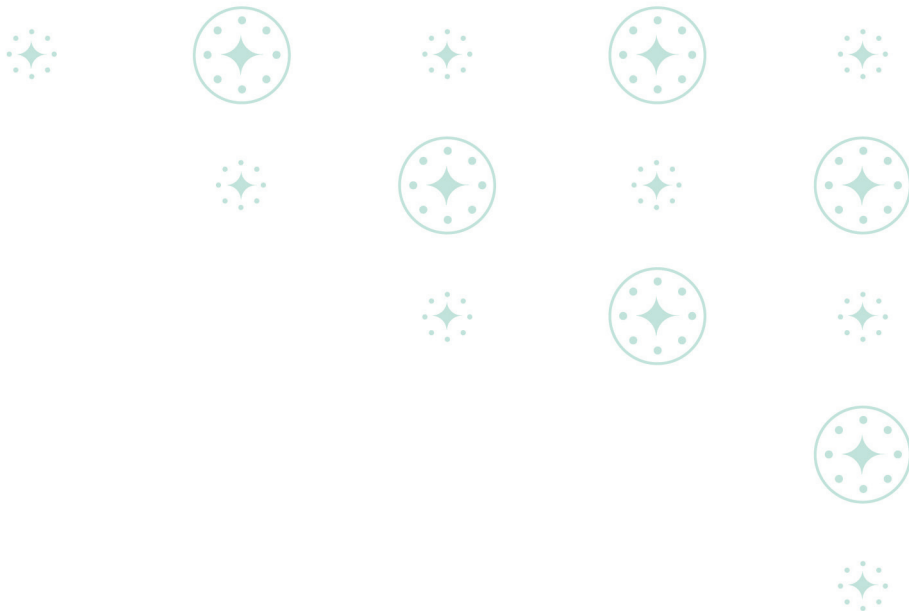
- Aarne M., Kankimäki M, Pikkujämsä M. 2010. Lapselliset. Otava
Granroth V., Savio, M. Minun kirjani, Oppi ja ilo-sarja WSOY.
Geddes A., Ensimmäiset vuoteni - lapsuusmuistoja.
Havukainen A., Toivonen S. Tatu ja Patu ja meidän vauva. Otava, 2011.
Immonen M., Laaninen T. 2011. Ensi askeleita - meidän vauvan kirja, Kirjapaja.
Jansson T., Malila S. Muumilaakson vauvakirja, WSOY.
Karma M., Lehtovaara A. Kulta-aika lapsuuden - pienokaisen oma kirja, WSOY.
Kirja sinusta, Vaukirja, 2008.
Kukkamäki A-L., Vesanto P. Ensi askeleet - pienokaisemme elämäkerta, Mantere.
Kunnas M., Vauvakirja - muistoja vauvavuosista koulun aloitukseen. Otava.
Martin A., 2005. Kulta pieni - vauvan oma kirja, WSOY.
Otto S., Lapsen kultainen kirja, WSOY.
Öman T., Paras tarina minusta. Fill & Tell, 2010.
- Kun olin pieni, Kirjalito. (vaaleanpunainen)
Kun olin pieni, Kirjalito. (vihreä)
Lapsuuden onnelliset vuodet, Kirjalito. 2008.
Minun kirjani - ensi askeleet, Kirjalito.
Minä! Ensimmäinen kirjani, Nemo.
Vauvamuistot. Geepap.
- Arvilommi T., Tee oma leikekirjasi, WSOY. 2007.
Pickering Rothamel S., Encyclopedia of scrapbooking tools and techniques. 2010.

KESKUSTELUFOORUMIT

- Suomi24. <http://www.Suomi24.fi>
Helistin. <http://www.Helistin.fi>
Kaksplus. <http://www.Kaksplus>
Plaza. <http://www.Plaza.fi/ellit>
Vauva.info. <http://www.vauva.info>
Kodinkuvalehti. <http://www.kodinkuvalehti.fi>
Meidän perhe. <http://www.meidanperhe.fi>
Vauva. <http://www.vauva.fi>

SUULLISET LÄHTEET

- Kähkönen Riitta, Osastovastaava, Akateeminen kirjakauppa
Leino Taru, Adlibris
Nordman Asta, Myymälävastaava, Kirjatori, Kauppakeskus Sello
- Hottinen-Puukko Heli, lastenkirjapäällikkö, Otava

ARTIKKELIT

Kamera-lehti, 3-4/2010, s. 28-31, Anna Dammert, Skräppää diginä!
ANNA 5/2009, Skräppääjä tallentaa muistoja: Naiset kokoontuivat askartelemaan

Skräppää leikekirja kokemuksistasil!

<http://www.savon-sanomat.fi/vapaalla/itse-tehty/askartelu>

Skräppää muistot talteen

http://www.yhteishyva.fi/vapaa-aika/perhe/askartelu/skrappaa_muistot_talteen/fi_FI/skrappaa_muistot_talteen/

Innostuisitko Tildaamisesta? Marianne Nygård / Mediafocus,

<http://www.mtv3.fi/koti/sisustaminen/salat.shtml?904475>

Tilda tuo kevään tullessaan, Gummerrus, lehdistöiedote, 13.3.2009

<http://www.gummerrus.fi>

<http://www.tildasworld.com>

<http://www.wikipedia.com>

KUVALÄHTEET

1: Visuaalinen viitekehys. Tekijän.

2: Vauvakirjan luonteen eri puolia. Tekijän.

3: Opinnäytetyön aikajana. Tekijän.

4: Kansikuvia aineistona käytetyistä vauvakirjoista.

5: Lähdekirjoja tyylivaikutteista.

6: Esimerkkejä leikekirjan sivuista. <http://www.scrapbookmax.com/media-kit/>

7, 8, 9: Kansikuvia Tilda-harrastusta käsittelevistä kirjoista.

Blogi: Nytpä tahdon olla mä... <http://mertzi61.vuodatus.net/>

<http://www.talokoti.fi/YhteistyossaTammen-puutarhailtaVoita-Tildan-ateljeessa--kirja>

<http://hidastaelamaa.fi/2010/09/hitusen-romantiikka/tildan-tapaan-romanttinen-ilme-kotiisi/>

10: Opinnäytetyön väripaletti. Tekijän.

11: Vauvakirja-aineiston pohjalta tehtyjä väripaletteja värimaailmojen vertailuksi. Tekijän.

12: Inspiraatiokuvia opinnäytetyön väripaletille.

www.iittala.fi

<http://www.etsy.com/listing/74101851/tangerine-neckties-citrine-orange-and>

Blogi: Delightfully engaged, <http://www.mywedding.com/blog/>.

13: Esimerkki ensimmäisestä taittoversiosta. Tekijän.

14: Opinnäytetyön typografia. Tekijän.

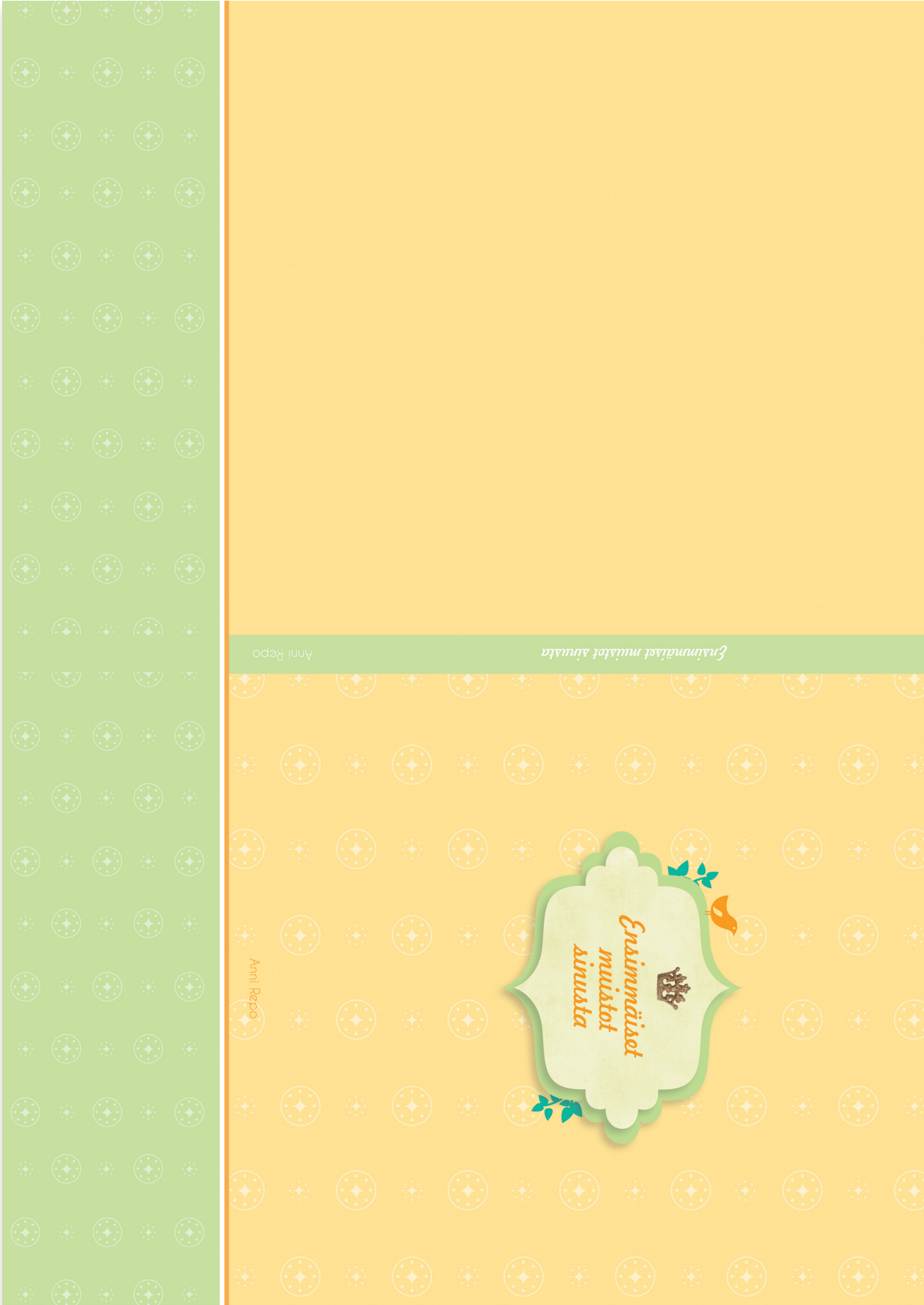
15: Taitossa käytettyjä elementtejä. Tekijän.

16: Ylhäällä: Kokeiluita taustakuvioista. Alhaalla: Valittu kuvio eri sävyissä. Tekijän.

17: Esimerkkejä aineistokirjojen kuvituksista.

18: Esimerkkejä opinnäytetyön kuvituksista. Tekijän.

19: Kuvitus kirjasta *Lapselliset*.

Liite 2. Vertailu ensimmäisen taittoverion ja lopullisen taiton välillä.

Puhe

Keksimäsi sanoja ja niiden merkityksiä

Kutsut itseäsi ja muita nimillä

Ensimmäiset **SANAT**

Ensimmäiset **VOIMASANAT**

Osuvia iskuauseita ja hauskoja sukkautuksia

42

Puhe

Keksimäsi sanoja ja niiden merkityksiä

Kutsut itseäsi ja muita nimillä

Ensimmäiset **SANAT**

Ensimmäiset **VOIMASANAT**

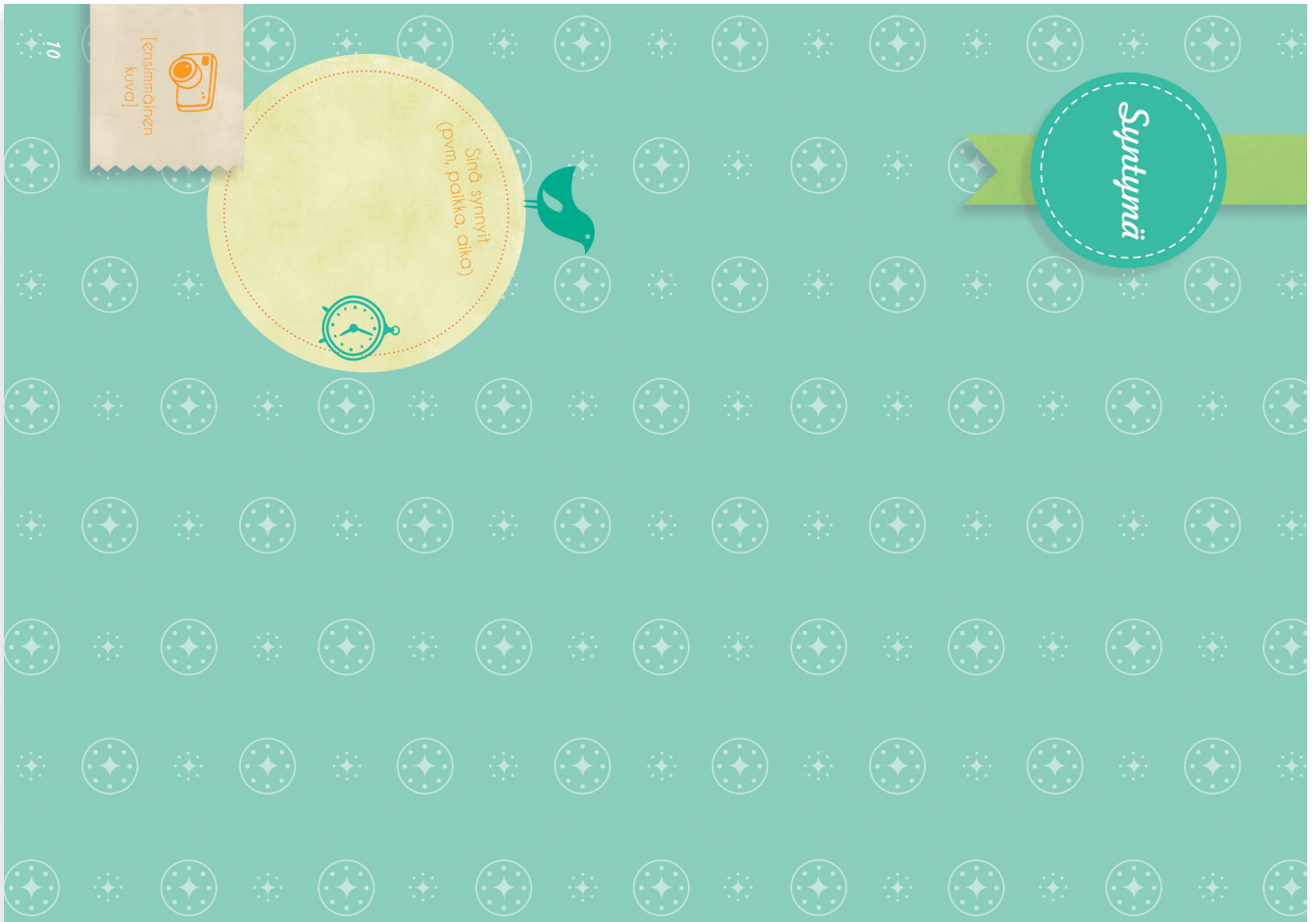
Osuvia iskuauseita ja hauskoja sukkautuksia

34

Liite 4. Aukeama opinnäytetyön taitosta.

Syntymästäsi ilmoitettiin

.....

.....

.....

.....

.....

Ensimmäiset muistot sinusta ♥

.....

.....

.....

.....

.....

Vanhemmat kertovat syntymästäsi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Liite 5. Sukupu opinnäytetyön taitosta.

Suku

Isoisovanhemmat

Isoisovanhemmat

Isovanhemmat

Isovanhemmat

Äiti

Isä

Sinä

2

Täytä tähän nimet, syntymäajat, ammatit...